

**“SMILTENES (CĒRTENES) PILSKALNA”
TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA**

© 2019

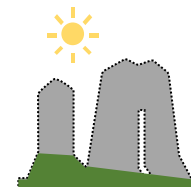
|

“SMILTENES (CĒRTENES) PILSKALNA” TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Sabīne Skudra

Ainavu arhitekte, telpiskās
plānošanas speciāliste

© 2019

IEVADS: “SMILTENES (CĒRTENES) PILSKALNA” TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Koncepcijas izstrādes mērķis un uzdevumi

4

I IESKATS TERITORIJAS VĒSTURISKAJĀ ATTĪSTĪBĀ

Pamatinformācija par teritorijas vēsturisko attīstību - interneta resursu un publicētās literatūras izpēte

Grafisko materiālu analīze

5

II NORMATĪVIE AKTI, DOKUMENTI, KAS JĀŅEM VĒRĀ, IZSTRĀDĀJOT KONCEPCIJU

Tiesību akti – Valsts nozīmes arheoloģiskā kultūras pieminekļa statuss un nosacījumi

Smiltenes novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu analīze

10

III ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS

AINAVAS TELPAS, AKTIVITĀTES, PIESAISTES OBJEKTI, KUSTĪBAS ANALĪZE

TERITORIJAS AINAVAS STRUKTŪRA, RELJEFS UN SKATI

Speciālistu un apmeklētāju intervijas, apkārtējās vides ietekmju izpēte

16

IV TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA, VADLĪNIJAS, PRIEKŠLIKUMI

Attīstības koncepcija – vīzija, vietas tēls (ideju filozofiskais un praktiskais pamatojums)

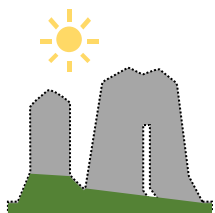
Plānotā teritorijas zonējuma grafiskā shēma

Teritorijas attīstības vadlīnijas, priekšlikumi teritorijas telpu – zonu labiekārtojumam

28

IEVADS: TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS IZSTRĀDE "SMILTENES PILSKALNS"

Koncepcijas izstrādes mērķis un uzdevumi

MĒRĶIS: Sagatavot **SKAIDRU VĪZIJU** teritorijas plānveidīgai attīstībai, nepieciešamo **DARBA PLĀNU**, secīgai attīstības ieceru īstenošanai

UZDEVUMI

Saglabāt teritorijas raksturu
Aizsargāt, vairo un nenoplicināt
kultūrvēsturiskās un dabas vides
vērtības

Izstrādāt teritorijas attīstības koncepciju
Organizēt apmeklētāju plūsmas, dažādojot
pastaigu, aktīvās un rāmās atpūtas
aktivitātes visām vecuma grupām

Maršrutu dažādošana, īpaša
marķēšana
Periodiska interaktīvu elementu
iekļaušana maršrutos

Ierosinājumi norādēm
Sertificēti elementi
Piknika vietu noformējums

Parasti datus par galvenajiem apdzīvotības elementiem – apmetnēm (senpilsētām), pilskalniem, kulta vietām, kapulaukiem, ostām, ceļu vietām un fosilo lauku paliekām - iegūst, apkopo un analizē gadījumos, kad vērtē seno apdzīvojuma struktūru. Smiltenes (Cērtenes) apkārtnes gadījumā, **centīsimies izprast informāciju par pilskalniem, Smiltenes pilskalnu un to, kā šī informācija var būt noderīga un būtu jāņem vērā teritorijas turpmākajā attīstībā.**

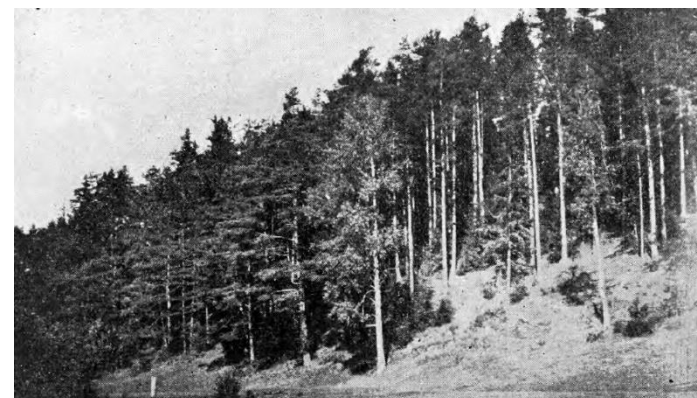
Pilskalni, kā nocietinātas vietas, radās bronzas laikmeta beigās, un šādu nocietinātu dzīvesvietu pastāvēšana turpinājās līdz pat mūsu ēras 13.–14. gs. Var uzskatīt, ka tieši pilskalnus ilgu laiku notika lielākie zemes pārvietošanas un būvniecības darbi, kuros saskaņoti vajadzēja piedalīties lielam cilvēku skaitam. Šī darba rezultātā veidojās vizuāli izteiksmīgi, telpā un laikā noturīgi ainavas akcenti – pilskalni ar raksturīgu, dinamisku siluetu¹. Lielākā daļa Latvijas pilskalnu (54%) izvietojusies ūdensteču tuvumā, tikai aptuveni 1/3 pilskalnu nozīmīgāks bijis ezera tuvums, savukārt gan upes, gan ezera tuvumā atradušies 5%. Tomēr 10% pilskalnu trīs kilometru rādiusā nav bijusi ne ievērojama platuma upe, ne ezers². Par vienu no tādiem retajiem pilskalniem vienu no 5% gadījumu, kas atradies gan upes, gan ezera tuvumā, uzskatāms arī Smiltenes (Cērtenes) pilskalns.

Latvijas senvēstures zinātniskās izziņāšanas vairāk nekā 200 gadus ilgajā laikā. Latvijas pilskalniem vienmēr ir veltīta pētnieku interese. Ir nākuši klajā apjomīgi apkopojumi, pilskalnu tipoloģijas, dažāda veida klasifikācijas, vēsturiskās ģeogrāfijas studijas, pilskalnus notikuši arheoloģiskie izrakumi, kas plaši atspoguļoti publikācijās. Laika gaitā izkristalizējies, ka Latvijā **īstus pilskalnus raksturo četras galvenās pazīmes:** 1) pilskalna mākslīgi izlīdzinātā virsma – **plakums**; 2) īpaši stāvinātas vai terasētas **nogāzes**; 3) mākslīgi veidotu **valņu un grāvju sistēma**; 4) kultūrslānis – **ne vēlāks par vēlo dzelzs laikmetu**³.

Cērtenes pilskalns ar priekšpili un dambi ir valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis, aizsardzības numurs 2386. Pilskalns ir līdz šim zināmais senākais Smiltenes apkārtnes vēstures liecinieks un palicis nomaļus no pilsētas centra un ar to saistītās urbanizētās attīstības ietekmi, tādā veidā labi saglabājot **kvalitatīvu dabas vidi un maz pārveidotu kultūras mantojumu.** Teritorijas turpmākajā attīstībā būtiski šīs iezīmes saglabāt, kā galvenās vērtības teritorijā.

1.attēls. **Pilskalns – nocietinātas apmetnes vizualizācija**
Avots: <https://www.americanlearninglibrary.com>

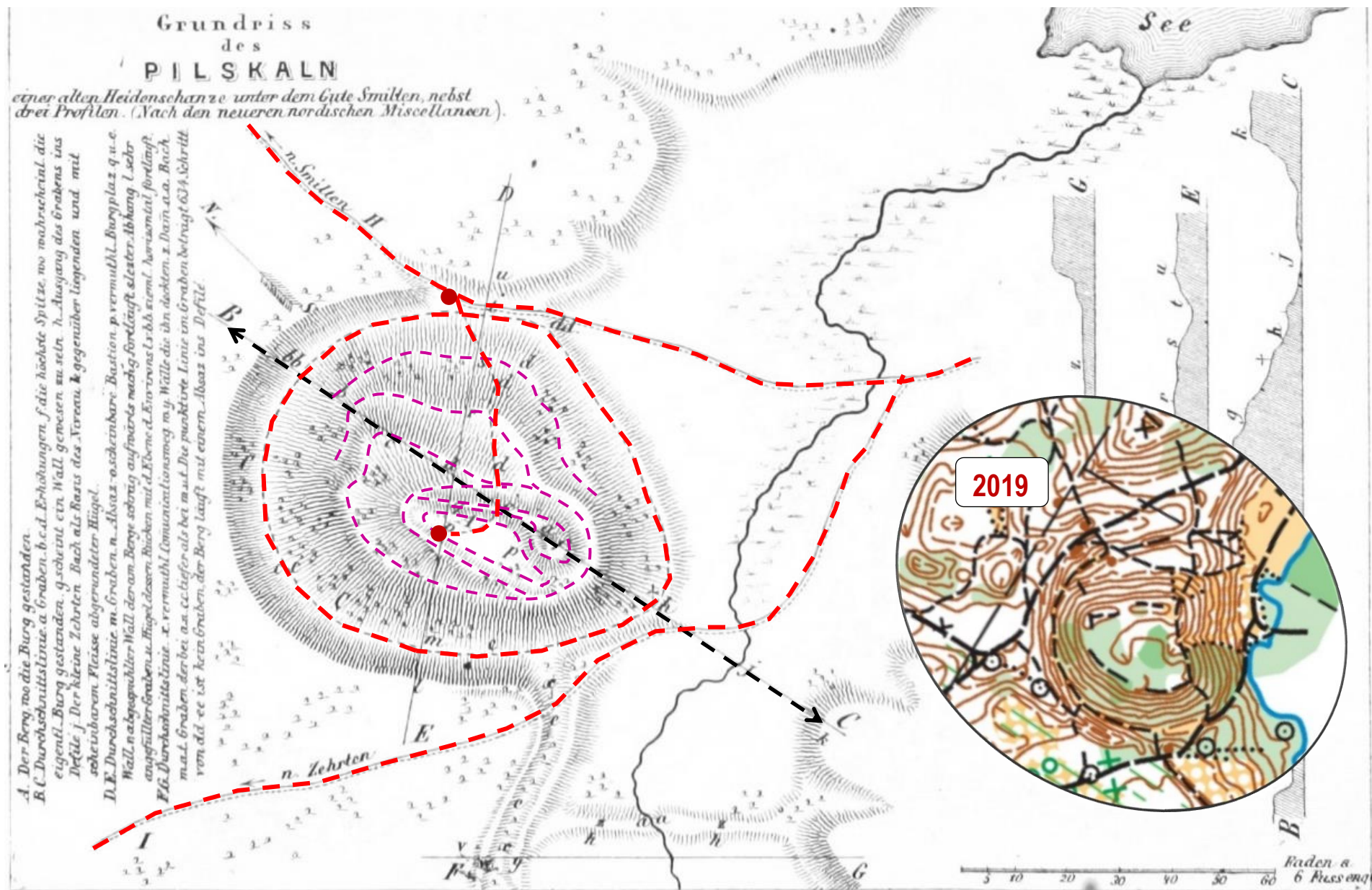
2.attēls. **Cērtenes pilskalns no dienvidu puses, 1926**
Avots: <https://www.latvijas-pilskalni.lv/certenes-pilskalns>

¹ Latvijas Universitātes Raksti, Nr.695. Zemes un vides zinātnes, 8.lpp

² Latvijas Universitātes Raksti, Nr.695. Zemes un vides zinātnes, 54.lpp

³ Latvijas Universitātes Raksti, Nr.695. Zemes un vides zinātnes, 8.lpp

1872.g. uzmērījumu shēmā izcelta **KULTŪRVĒSTURISKĀS TERITORIJAS TĀ LAIKA STRUKTŪRA, MANTOTIE UN ARĪ TURPMĀK SAGLABĀJAMIE ELEMENTI**

3.attēls. **Smiltenes pilskalna uzmērījumi 19. gadsimtā.** Avots: Jegor von Sivers. Smilten. Ein Beitrag für die Entwicklungsgeschichte Livlands, etc. 1872.

IZRAKSTS PAR SMILTENES (CĒRTENES) PILSKALNU NO E. BRASTIŅŠ, LATVIJAS PILSKALNI. 4. SĒJUMS: VIDZEME. IZDOTA RĪGĀ, 1930

„Pilskalns” Smiltenes meža, pilsētas robežās, 1 klm. dienvidos pilsētai, Cērtenes upītes kreisā krastā, 1 klm. austrumos Cērtenes muižai.

Smiltenei dienvidos atrodas **smilšu kalni**, kas **apauguši skujkoku mežu**. Pilskalns ierīkots tai vietā, kur cauri kalniem izgraudusies jau minētā upīte. Vieta šeit diezgan neizdevīga, jo **no dabas kraujš ir tikai upītes krasts**, kamēr **pārējās trijās pusēs nācies rakt apkārt pilskalnam varenu grāvi**. Grāvis ir ap 5 m. plats un 12 m. dziļš un pieskaitāms lielākiem zemju darbiem, kāds nav redzēts citā kādā nevācu apcietinājumā. No grāvja izraktās zemes uzvestas platā uzbedumā gar ārpusi grāvim un arī 2 m. augstu gar plakuma malu austruma pusē. Plakuma rietumu malā šis uzbedums tikai 1 m. augsts, bet dienvidos pavisam trūkst. Ārējais grāvja uzbedums nav tā apdarināts, lai varētu domāt, ka tas piederējis aizsargāšanās ierīcēm. **Daudzās vietās tas gluži saplūst ar pārējo kalnāju.**

Redzams, ka pilskalnam bijušas arī **divas nelielas priekšpiles: austrumu pusē, kalna piekāvē, starp pilskalnu un norobežojošo grāvi ir puspurvītu liels līdzens laukums. Otra priekšpils atrodas dienvidrietumos ārpus galvenā grāvja un aprakta pate ar savu 1 m. dziļu, lēzenu grāvi.**

Pilskalna **plakums** stūraini apaļš 60—70 m. caurmērā. Tas **nav līdzens, bet pārņemts dobēm un kumpumiem**. Vidējā dobē, kas dienvidus pusē, redzami **akmeņu krāvumi**. Bez tam plakuma daudz četrstūrainu bedrīšu, kas, šķietas, cēlušās no sena archailoģika pētījuma. Liekas, ka tās pametis Dr. A. Bilenšteins, kurš te kopā ar profesoru Becenbergeru 1882. gadā racis.

Pilskalna sāni visai krauji un tai malā, kas upes pusē, izrauts robs ūdeņiem notekot no plakuma. Mītņu kārtā bāla, bet 0,5 m. bieza. Zem viņas vieglas smiltis. Mēģinājumu rakumos neatradās pat trauku lausku.

Šis Smiltenes jeb Cērtenes pilskalns jau sen saistījies senatnes pētnieku uzmanību. Plašs apraksts līdz ar plānu un 3 šķērsgriezumiem jau 1794. gadā parādās Hupeļa izdotā „Neue Nord. Miscell. 9/10 Stück.” Pēc tam šis pilskalns pieminēts un pa daļai aprakstīts veselā rindā izd. gan vācu gan latv. valodā.

4.attēls. Cērtenes pilskalna uzmērojums, uzmērots 2. augustā 1926. g.

Avots: <https://www.latvijas-pilskalni.lv/certenes-pilskalns>

5.attēls. Cērtenes pilskalna teritorija Latvijas topogrāfiskajā kartē.
Avots: <https://www.topografija.lv>

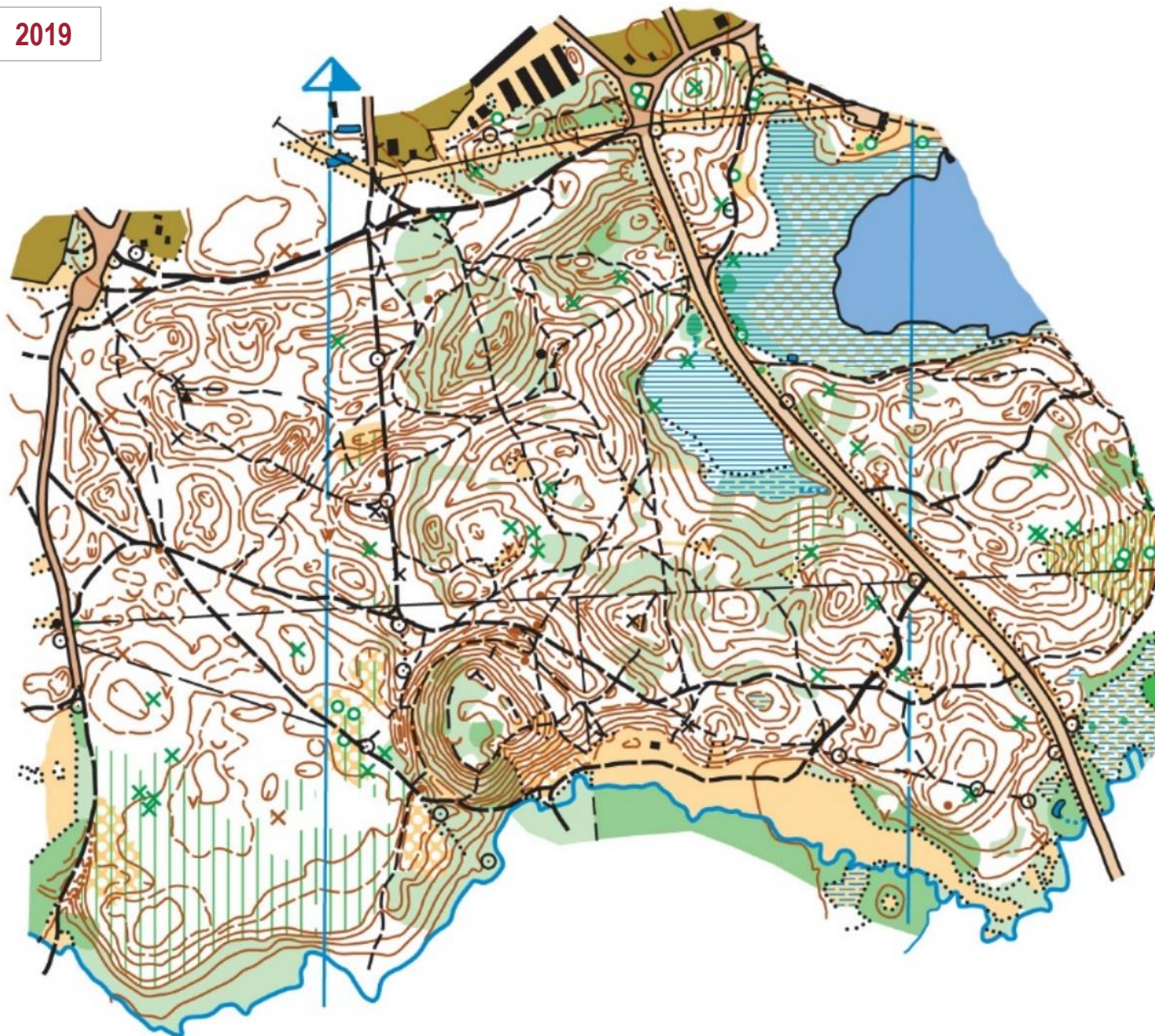

6.attēls. Cērtenes pilskalna teritorija Latvijas PSRS topogrāfiskajā kartē. Avots: <https://www.topografija.lv>

7.attēls. Cērtenes pilskalna teritorija Smiltenes apkārtnē, Latvijas topogrāfiskās kartes fragmentā.
Avots: <https://www.latvijas-pilskalni.lv/certenes-pilskalns>

2019

GALVENĀS GRAFISKAJOS MATERIĀLOS FIKSĒTĀS TERITORIJAS STRUKTŪRAS IEZĪMES laika posmā 1926-2019

- Galveno ceļu virzieni pa perimetru un teritorijas tranzīta ceļi pēdējo 100 gadu laikā kopumā ir bez būtiskām izmaiņām, tomēr atsevišķās vietās novērojamas atšķirības trajektorijās;
- Salīdzinot 2019. un 1978. gadu reljefa atzīmes attiecīgo karšu mērogos, jāsecina, ka teritorijā nav veikta tāda saimnieciskā darbība, kas būtu veicinājusi fiksējamas un atšifrējamas zemes virsmas izmaiņas;
- Teritorija kopumā uzskatāma par samērā intensīvi apmeklētu, kā rezultāts ir piesātināts iebraukto ceļu un taku tīklojums, antropogēna ietekme uz zemsedzi, jo sevišķi stāvājās nogāzēs;
- Teritorija pārredzamības ziņā ir ļoti mainīga – vietām pilnībā atklāta, citviet skatu līnijas sniedzas pietiekami tālu, citviet pārmērīgi attīstījušies pašsīdzes rezultātā aizaugušu koku, krūmu puduri.
- Teritorijas raksturs ir daudzveidīgs, kas ir labs priekšnosacījums dažādu aktivitāšu plānošanai, ļaujot aktivitātēm savstarpēji harmoniski pastāvēt relatīvi mazā attālumā.

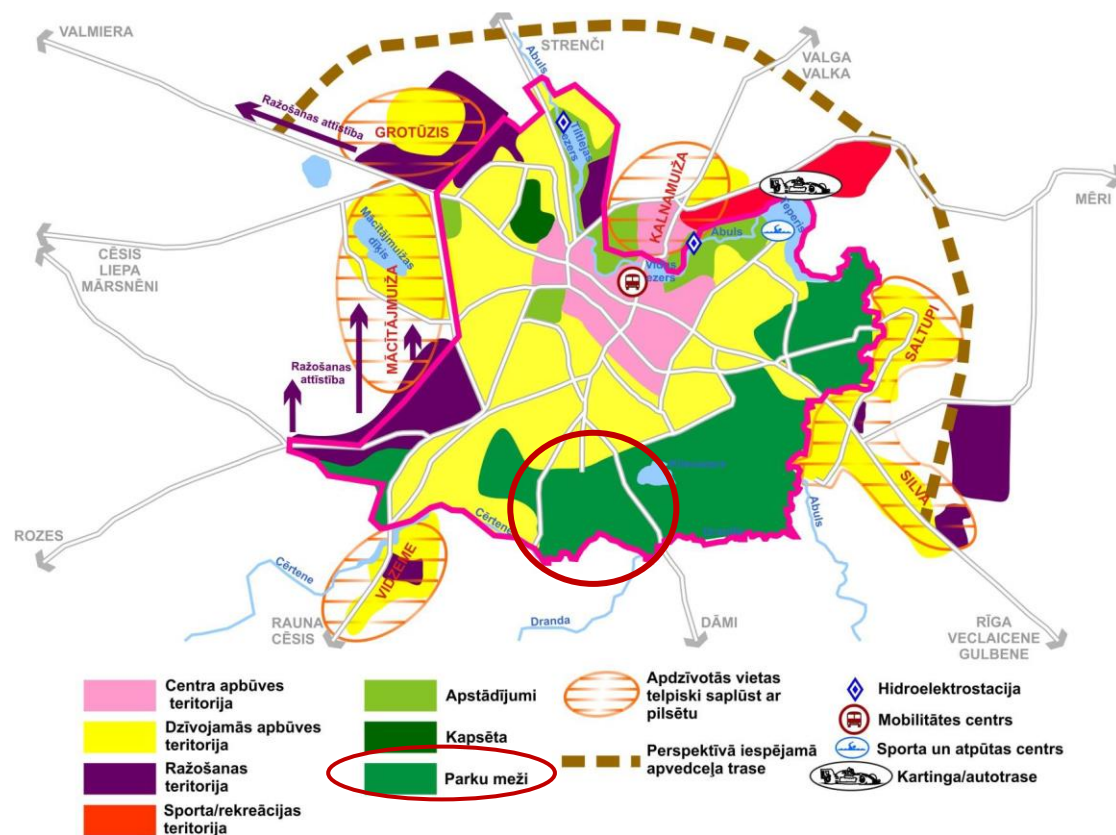
8.attēls. **Cērtenes pilskalna apkārtnes teritorija orientēšanās kartes fragmentā.**

Avots: Smiltenes novada dome

II NORMATĪVIE AKTI, DOKUMENTI, KAS JĀŅEM VĒRĀ, IZSTRĀDĀJOT KONCEPCIJU

2.1. SMILTENES NOVADA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU APSKATS

SMILTENES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2013.-2037.GADAM (25.09.2013) / TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

9.attēls. *Smiltenes pilsētas telpiskās attīstības perspektīva*

Avots: vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības stratēģija 2013.-2037.gadam (2013).

SMILTENES NOVADA ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS REDZĒJUMS (VĪZIJA) - PASAULES LATVISKĀKAIS NOVADS VIDZEMES CENTRĀ - Novadā ir attīstīta konkurētspējīga ražošana, tiek koptas izglītības, kultūras un sporta tradīcijas, pievilcīgā dzīves vidē dzīvo un darbojas gudri un izglītoti cilvēki.

SMILTENES PILSKALNA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS IZSTRĀDI PAMATO stratēģiskais mērķis – **PIEVILCĪGA DZĪVES VIDE** un ilgtermiņā prioritāte – **NODROŠINĀTA KVALITATĪVA TEHNISKĀ UN VIDES INFRASTRUKTŪRA.**

Smiltenes novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenta – ilgtermiņa attīstības stratēģijas 2013.-2037.gadam **telpiskās perspektīvas sadaļā SMILTENES PILSKALNA TERITORIJĀ NOTEIKTA KĀ PARKU MEŽI.**

Dokumentā teikts, ka **pilsētas austrumu un dienvidaustrumu daļas PARKU MEŽI UN PILSĒTAS APSTĀDĪJUMI IR ĪPAŠA PILSĒTAS VĒRTĪBA**, jo vienlaicīgi pilda vides aizsardzības, rekreācijas, izglītojošo funkciju, kā arī bagātina pilsētas ainavu. **Pilsētas zaļajā zonā ietilpst gan dabiski veidojušies meži un ūdeņi, gan radītās pilsētas zaļās ekosistēmas – parki, skvēri, apstādījumi, kapsētas.** Iedzīvotāju dzīves vides un tūrisma iespēju uzlabošanai **JĀTURPINA PILSĒTAS ZAĻO TERITORIJU LABIEKĀRTOŠANA, VESELĪGA DZĪVESVEIDA UN BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJU PILNVEIDOŠANAI.**

SMILTENES NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2012.-2018.GADAM (29.11.2012)

SMILTENES NOVADA ATTĪSTĪBAS STRATĒGISKAIS IETVARŠ attīstībai 7 gadu periodā:

ATTĪSTĪBAS VĪZIJA: SMILTENES NOVADS - **PASAULES LATVISKĀKAIS NOVADS VIDZEMES CENTRĀ**

NOVADĀ IR ATTĪSTĪTA, KONKURĒTSPĒJĪGA **RAŽOŠANA**, TIEK KOPTAS IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS UN SPORTA **TRADĪCIJAS**, PIEVILCĪGĀ DZĪVES **VIDĒ** DZĪVO UN DARBOJAS GUDRI UN IZGLĪTOTI **CILVĒKI**.

STRATĒGISKAIS MĒRĶIS 3: **PIEVILCĪGA DZĪVES VIETA**

ILGTERMIŅA PRIORITĀTE 3: NODROŠINĀTA **KVALITATĪVA** TEHNISKĀ UN VIDES **INFRASTRUKTŪRA**

ATVASINĀTĀ VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTE 3: **DROŠA UN PIEVILCĪGA DZĪVES UN DARBA VIDE**

RĪCĪBAS VIRZIENS 3.2: **SAKĀRTOTA VIDES
INFRASTRUKTŪRA**

RĪCĪBAS VIRZIENS 3.3: **LABIEKĀRTOTAS SABIEDRISKAS
NOZĪMES TERITORIJAS UN OBJEKTI**

ATVASINĀTIE UZDEVUMI: U.3.2.2. LABIEKĀRTOT PARKU, SKVĒRU, KAPSĒTU UN ŪDEŅU PUBLISKĀS ZONAS; U.3.3.1. ATJAUNOT UN IZVEIDOT TŪRISMA UN AKTĪVĀS ATPŪTAS INFRASTRUKTŪRU; U.3.3.4. SEKMĒT KULTŪRVĒSTURISKO OBJEKTU ATJAUNOŠANU UN UZTURĒŠANU

SMILTENES NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2018-2030 (1.0 REDAKCIJA) – dokumenta 2.red. izstrādē, **(FUNKCIONĀLAIS ZONĒJUMS)**

Smiltenes pilskalna apkārtnes teritorija ietilpst **MEŽU TERITORIJAS (M) FUNKCIONĀLAJĀ ZONĀ** un **MEŽU VIDES UN DABAS RESURSU AIZSARDZĪBAS AIZSARGJOSLĀ AP SMILTENES PILSĒTU**

Smiltenes (Cērtenes) pilskalns ir **VALSTS NOZĪMES ARHEOLOĢISKAIS PIEMINEKLIS** ar noteiktu **KULTŪRAS PIEMINEKĻA TERITORIJU** un **KULTŪRAS PIEMINEKĻA AIZSARGJOSLU (AIZSARDZĪBAS ZONU)** – **100 m distancē** no kultūras pieminekļa robežas Smiltenes pilsētas teritorijā un **500 m distancē** no kultūras pieminekļa robežas Launkalnes pagasta teritorijā.

Smiltenes pilskalna apkārtnes teritorijas **FIZISKĀS ROBEŽAS** rietumu un austrumu pusē veido **ielas** un ziemeļu pusē vietējas nozīmes **transporta infrastruktūras attīstības teritorija** (TIN71-3), savukārt dienvidu pusē – **Cērtenes upe**. **TERITORIJA ROBEŽOJAS AR** līdzīga rakstura blakusteritorijām – **mežu teritorijām**, tai skaitā **mikrolieguma teritoriju** austrumu pusē un **savrupmāju apbūves teritorijām** ziemeļu pusē un fragmentēti rietumu pusē.

Smiltenes (Cērtenes) pilskalna apkārtnes teritorija ietilpst **MEŽA AIZSARGJOSLĀ AP PILSĒTU**, attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā - **MEŽA AIZSARGJOSLA AP PILSĒTU - 245 HA MEŽU TERITORIJAS** Smiltenes pilsētas un Launkalnes pagasta teritorijā, ap Tepera ezeru.

10.attēls. **Smiltenes pilsētas funkcionālā zonējuma kartes fragments**

Avots: Smiltenes novada Teritorijas plānojuma 2018.-2030.gadam 1.0 redakcija (2019)

Citi noteikumi

- Viensētu apbūve nav atļauta Smiltenes pilsētas teritorijā.
- Derīgo izrakteņu ieguve nav atļauta Smiltenes pilsētas un ciemu teritorijās.
- Pilsētas un ciemu teritorijās atļauta tikai mežu kopšanas cirte, ainavu un sanitārā cirte, kā arī cita cirte ko izmanto meža infrastruktūras un robežstīgu izveidošanai un uzturēšanai, bīstamu koku novākšanai vai dabas vērtību saglabāšanai.
- Pilsētas un ciemu teritorijās esošos pašvaldības mežus saglabā kā mežparku – iedzīvotāju atpūtas un atpūtas teritoriju, neparedzot mežistrādi, izņemot kopšanas cirtes un apbūvi - izņemot teritorijas labiekārtošanas infrastruktūru un ar tūrismu un rekreāciju saistītas būves.
- Mežsaimniecības teritoriju izmantošanu detalizē meža ierīcības un apsaimniekošanas plāni, kas izstrādājami likumdošanā noteiktā kārtībā.
- Atļauta meža infrastruktūras, kas iekļauj meža ceļus un meža meliorācijas sistēmas uzturēšana, būvniecība, pārbūve un atjaunošana (..)

Izraksts no Smiltenes novada Teritorijas plānojuma 2018.-2030.gadam 1.0 redakcijas, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem - MEŽU TERITORIJA (M)

1. Pamatinformācija

Mežu teritorija (M) ir funkcionālā zona, ko nosaka lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un mežu galveno funkciju – saimniecisko, ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai.

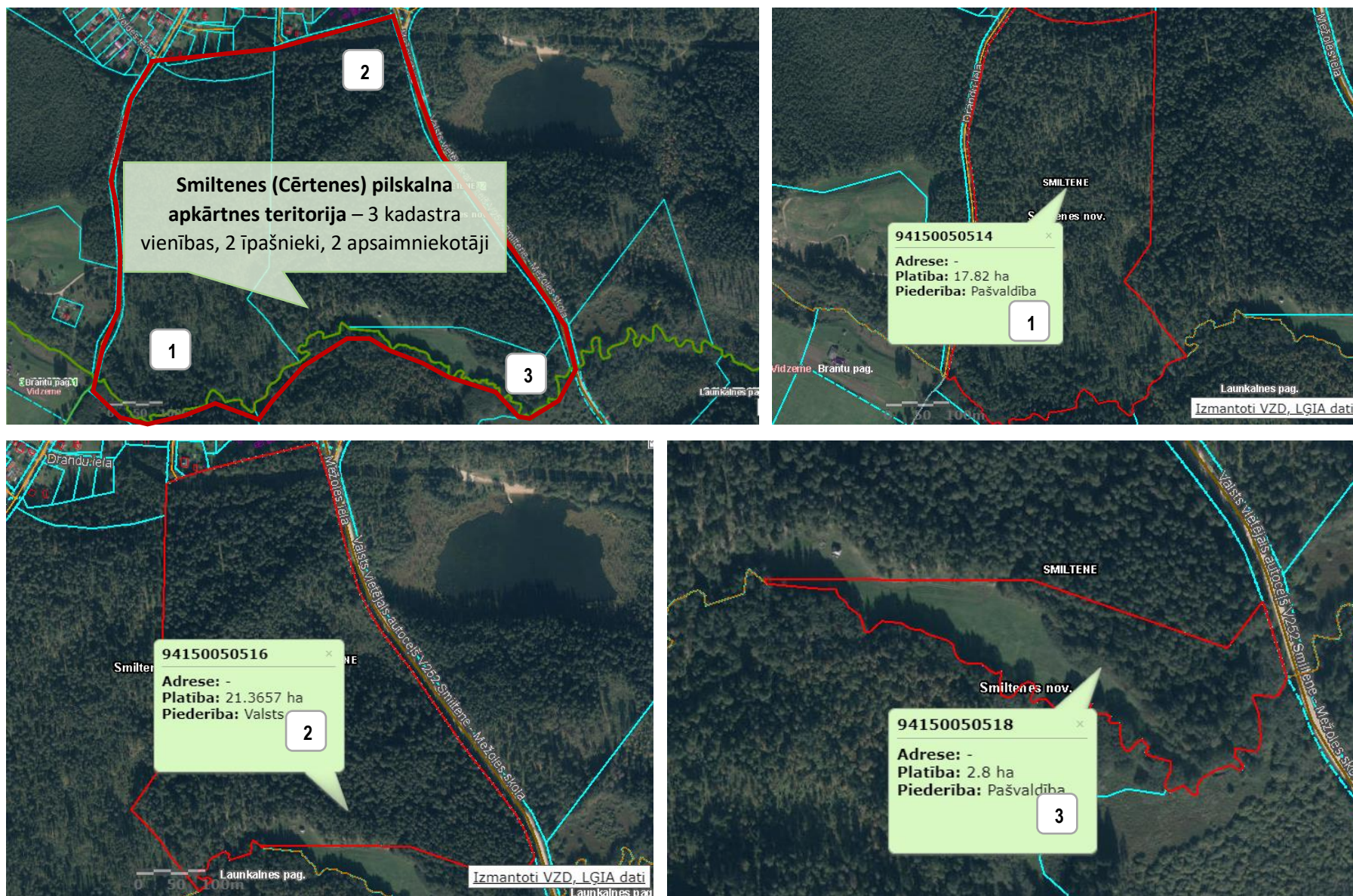
2. Teritorijas galvenie izmantošanas veidi

- Mežsaimnieciska izmantošana (21001).
- Mežs īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (21002).
- Labiekārtota publiskā ārtelpa (24001).
- Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (24002).

3. Teritorijas papildizmantošanas veidi

- Viensētu apbūve (11004): izņemot Smiltenes pilsētā
- Tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve (12002).
- Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve (12003).
- Sporta ēku un būvju apbūve (12005).
- Derīgo izrakteņu ieguve (13004): veicot zemes lietošanas kategorijas maiņu.

SMILTENES (CĒRTENES) PILSKALNA APKĀRTNES TERITORIJAS KADASTRĀLĀS VIENĪBAS, TO PIEDERĪBAS STATUSI

11.attēls. Smiltenes (cērtenes) pilskalna apkārtnes teritorijas kadastrālās vienības, to piederības statusi. Avots: www.kadastrs.lv

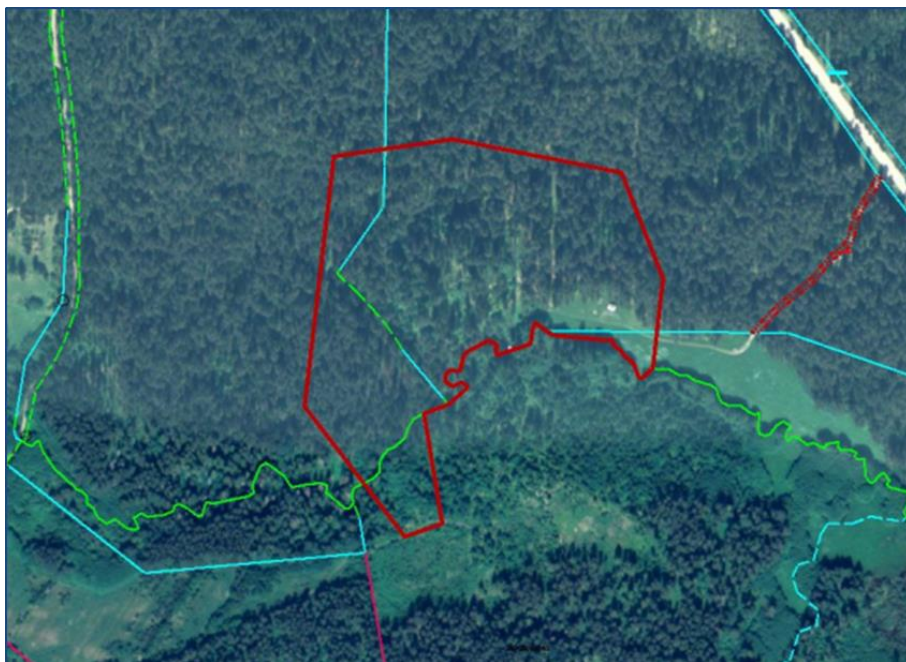
2.2. VALSTS NOZĪMES ARHEOLOĢISKĀ KULTŪRAS PIEMINEKĻA STATUSS UN NOSACĪJUMI

Izraksts no 11.09.2017. Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Vidzemes reģionālās nodaļas izsniegtajiem

NORĀDĪJUMIEM par valsts nozīmes arheoloģiskā pieminekļa daļas “Cērtenes pilskalns ar priekšpili un dambi” (valsts aizsardzības Nr.2386) izmantošanu un saglabāšanu

Arheoloģiskais piemineklis ir iekļauts valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ar Latvijas Republikas Kultūras ministrijas 1998. gada 29. oktobra rīkojumu Nr. 128, kas publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 1998. gada 18. decembrī.

Pamatojoties uz likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 1., 3. pantu, 5. panta 2. daļu, 11., 19., 21. un 23. pantu, Aizsargjoslu likuma 38. panta 2., 3., 4., 5. un 6. daļu, kā arī Ministru kabineta 2003. gada 26. augusta noteikumu Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu” 21., 22., 35., 42., 43., 44. punktu un 51. punkta 1. daļu, pieminekļa īpašniekam (valdītājam) ir saistoši šādi norādījumi:

12.attēls. **Cērtenes pilskalna atrašanās vieta.**

Avots: NKMP 11.09.2017. norādījumi Nr. VKPAI/2017/14.4-07/4556

veic rakšanas darbus, kā arī konstatējot pieminekļa bojājumus, nekavējoties ziņot Inspekcijas Vidzemes reģionālajai nodaļai (tel. 64123834 vai 26634037; e-pasts vidzeme@mantojums.lv) un Valsts policijai.

1. Arheoloģisko pieminekli ir **aizliegts iznīcināt**. To drīkst pārveidot tikai izņēmuma gadījumos, ar Inspekcijas rakstveida atļauju.

2. Arheoloģiskā pieminekļa saglabājamās vērtības atrodas zem augsnes virskārtas, tādēļ **pieminekļa teritorijā nav pieļaujami darbi, kas saistīti ar reljefa un augsnes dziļāko slāņu pārveidošanu**, tādā veidā radot apdraudējumu pilskalna veidolam un struktūrai.

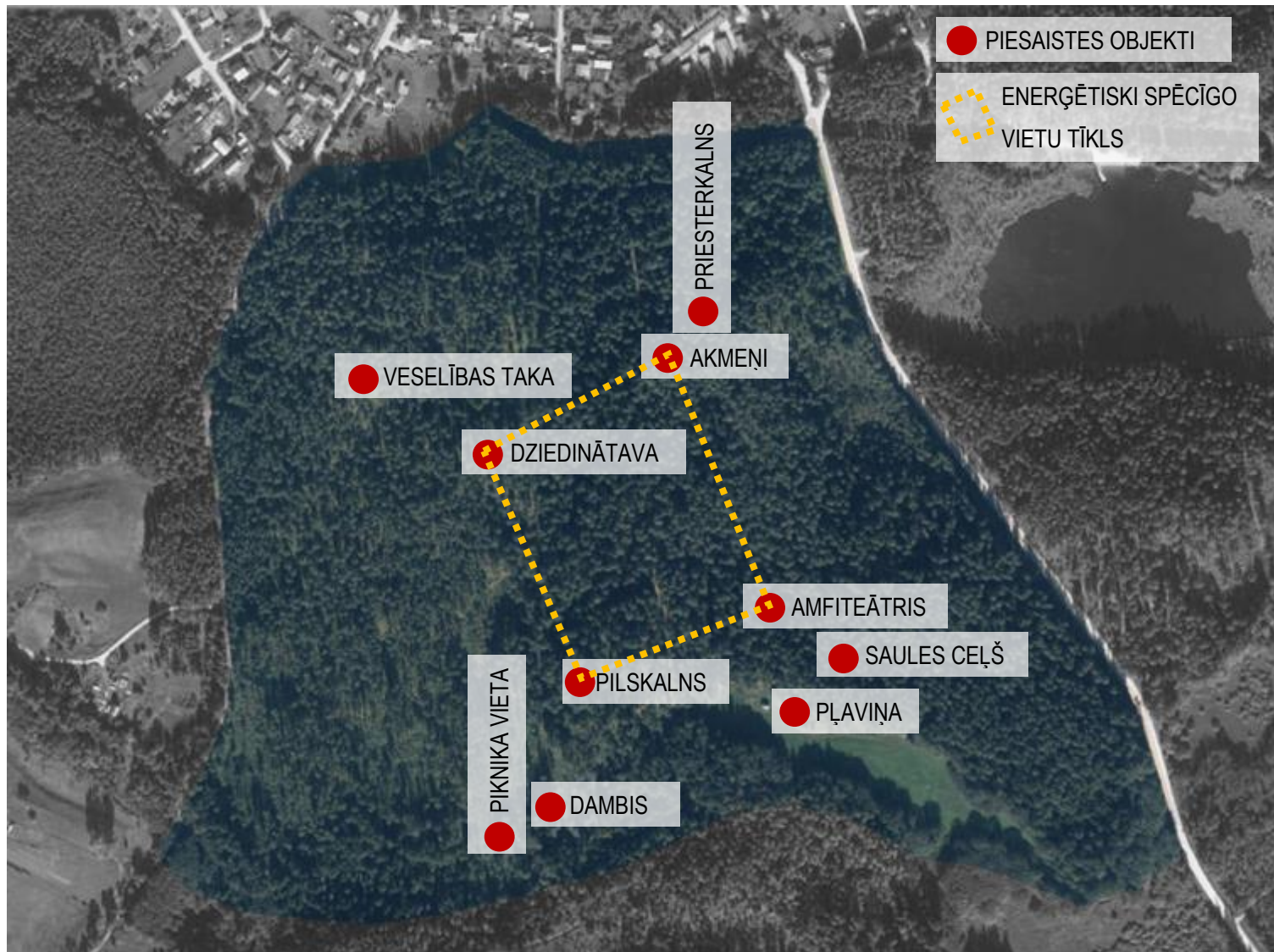
3. Pieminekļa teritorijas **kopšanas darbi** (pašizsējas koku un krūmu izzāģēšana, sauso un bojāto koku novākšana u.c.) **veicami tā, lai netiktu izmainīts reljefs**. Citi teritorijas kopšanas darbi saskaņojami ar Inspekciju.

4. Kultūras pieminekļa kopšanai, uzturēšanai un citai saimnieciskai **darbībai, kas nepārveido kultūras pieminekli un nesamazina pieminekļa kultūrvēsturisko vērtību, nav nepieciešama īpaša inspekcijas atļauja**. 10 dienas pirms minēto darbu sākšanas īpašnieks (valdītājs) par tiem rakstiski informē Inspekcijas Vidzemes reģionālo nodaļu.

5. Arheoloģiskā pieminekļa **izpētes darbus, kas var novest pie tā pārveidošanas, drīkst veikt tikai ar Inspekcijas rakstveida atļauju un tās kontrolē**.

6. Konstatējot pieminekļa teritorijā personas, kas darbojas ar metāla detektoru vai

7. **Valstij ir pirmpirkuma tiesības uz kultūras pieminekli.** Tā atsavināšana var notikt, ja par nodomu atsavināt tā īpašnieks, ir paziņojis inspekcijai, attiecīgā reģiona valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspektors ir apsekojis kultūras pieminekli un nākamais īpašnieks ir iepazīstināts ar norādījumiem par attiecīgā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu.
8. Nodrošināt brīvu pieeju arheoloģiskajai servietai Inspekcijas darbiniekiem, lai realizētu valsts kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā. Iespēju robežās nodrošināma objekta publiska pieejamība.
9. **Pieminekļa aizsardzības zonā (aizsargjoslā) (100 m rādiusā ap objektu) pieļaujama līdzšinējā saimnieciskā darbība. Saimniecisko darbību, kas saistīta ar mežizstrādi, jaunu ražotņu izveidi vai būvniecību u. c. darbībām,** kas rada zemes struktūras vai reljefa pārveidojumus, **drīkst veikt tikai pēc Inspekcijas rakstveida atļaujas saņemšanas.** Inspekcija atļaujas izsniedz, pamatojoties uz kultūras pieminekļa īpašnieka iesniegumu, kurā norāda paredzamo darbu vietu, veidu u. c. informāciju. Saimnieciskās darbības ierobežošanas būtība ir nodrošināt, lai kultūras pieminekļa teritorijā un tā tiešā tuvumā netiku veiktas darbības, kas var būtiski ietekmēt kultūras pieminekļa saglabāšanu.
10. Atklājot objektus vai priekšmetus, kuriem varētu būt vēsturiska vai citāda kultūras vērtība, 5 dienu laikā paziņot Inspekcijas Vidzemes reģionālajai nodaļai.
11. **Īpašnieka pienākums ir nodrošināt tā īpašumā esošā arheoloģiskā pieminekļa saglabāšanu, ievērot likumdošanas un citus normatīvos aktus, kā arī Inspekcijas norādījumus par kultūras pieminekļu izmantošanu un saglabāšanu.**

Cērtenes pilskalna apkārtnē attiecībā pret Smiltenes pilsētu vairāk uzskatāma par nomaļu, tomēr ietilpst pilsētas teritorijā un ir iecienīta iedzīvotāju atpūtas vieta.

Pilskalna apkārtnes teritorijā apmeklētājiem pieejami dažāda veida apskates objekti un aktīvās atpūtas elementi.

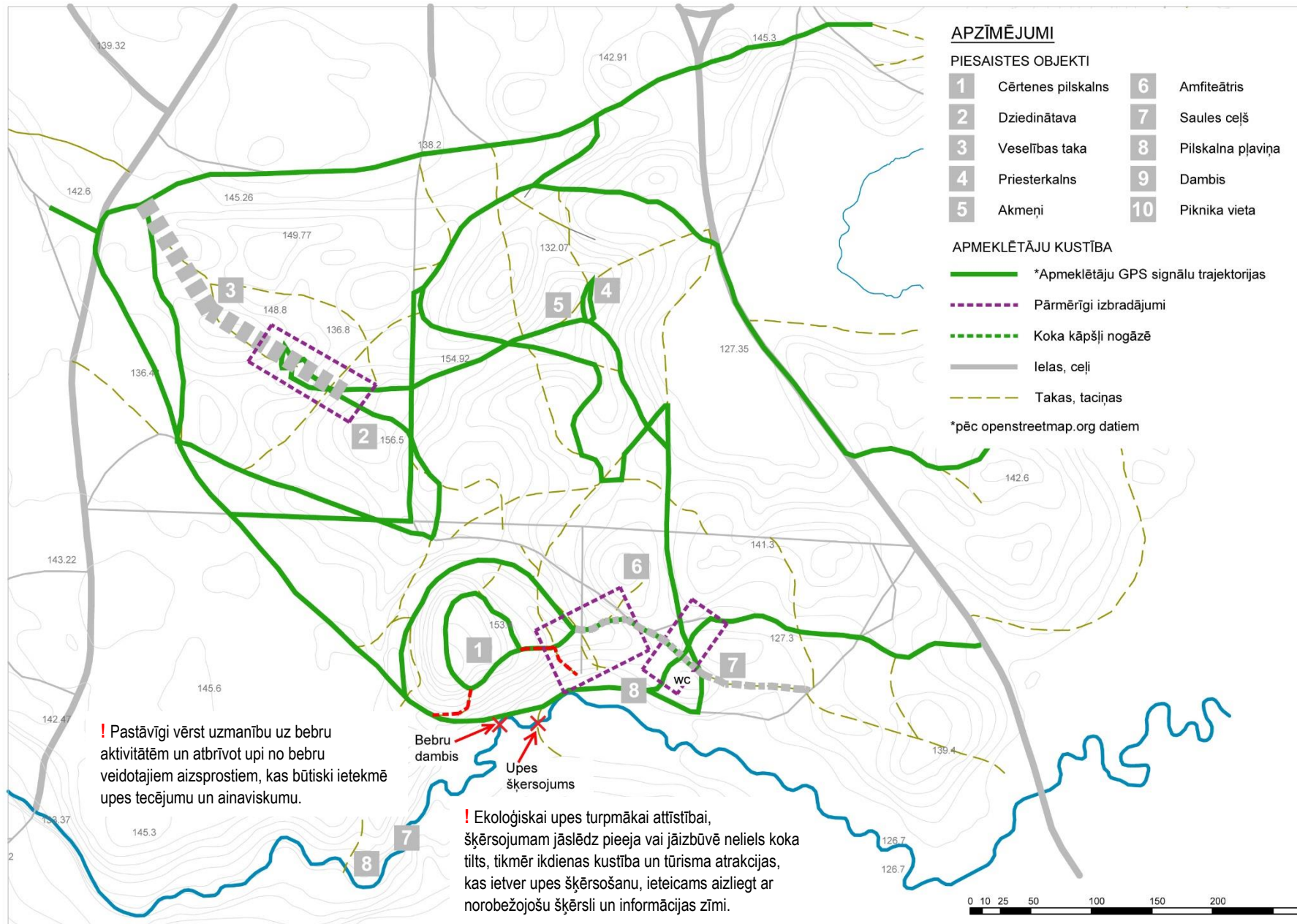
Teritorija ir arī iecienīta pastaigu vieta, skriešanas, slēpošanas un riteņbraukšanas apkārtnē, tikpat iecienītas ir arī abas teritorijā izveidotās piknika vietas, jo sevišķi Pilskalna pļaviņa.

Pilskalna apkārtnes teritorija zīmīga arī ar tās enerģētiski spēcīgajām vietām, kuras apvij teiksmaini nostāsti, ko apmeklējuma laikā paspilgtina arī apvidus izteiksmīgā reljefa mežainā ainava.

Apkārtne ir daļēji labiekārtota, bet vienotas attīstības koncepcijas izstrāde apkārtnē ir pilnībā pamatota.

13.attēls Projekta teritorija ortofoto attēlā. Avots: LGIA, 2019. Pieejams: www.kartes.lgia.gov.lv/karte

PILSKALNA APKĀRTNE: PIESAISTES OBJEKTI UN APMEKLĒTĀJU KUSTĪBA

CĒRTENES PILSKALNS

14.attēls Atpūtas vieta Cērtenes pilskalna plakuma daļā
(Foto: Sabīne Skudra, 2.10.2019)

Pilskalna dabiskā krauja bijusi tikai dienvidu nogāze pie Cērtenes upītes. Kalna augstums no upītes puses sasniedz gandrīz 25m augstumu. Lai pilskalnu nocietinātu, tam visapkārt izrakts līdz 12m dziļš grāvis. Izrakstās zemes uzmetas pilskalna plakuma malās un grāvja pretējās pusēs. Pilskalna plakuma caurmērs ir 60-70 m. Kalna A un DR pusē ir nocietinātu priekšpiļu vietas. 100 m augšup pa Cērtenes upīti redzams, ka senāk bijis ierīkots dambis, kura uzstādītie ūdeņi novadīti uz grāvi ap pilskalnu. Pirmais Cērtenes pilskalnu 1794. gadā aprakstījis tā laika kartogrāfs L. Mellins. Latviešu svētvietu un seno zināšanu pētnieks Ivars Vīks uzskatīja, ka Cērtene senatnē bijusi ievērojams un nozīmīgs centrs plašai apkārtnē, kur vienlaikus varējis uzņemt daudzus tūkstošus cilvēkus. Tagad pilskalns ir jauka atpūtas vieta, kur iekārtotas dabas takas, izvietotas kartes ar taku shēmām un norādēm kā arī izveidota labiekārtota piknika vieta. Takas izmantojamas pastaigām, tā arī braukšanai ar velosipēdu, bet ziemā dienas laikā – ar distances slēpēm. Cērtenes pilskalns ir aizsargājams kultūrvēsturisks dabas objekts, kas sevī glabā senus un interesantus nostāstus. (Avots: Smiltenes novada tūrisma informācija).

DZIEDINĀTAVA / VESELĪBAS TAKA

15.attēls Elements Veselības takas posmā
(Foto: Sabīne Skudra, 2.10.2019)

Dziedinātava vēsturiski bijusi 12.gs. aizsargvalņa sargtorņa vieta. Pēc enerģiskās iedarbības – enerģētiski spēcīga vieta. Sakārtojas elpošana palēninās asinsrite. Iespējams, ka agrāk dabā veiktas ķirurģiskas darbības un apmācība. Veselības taka ir viena no paugurainās apkārtnes pastaigu takām, kas aprīkota ar koka un trošu elementiem (Avots: Smiltenes novada tūrisma informācija).

16.attēls Skats no Dziedinātavas pagura uz Veselības taku
(Foto: Sabīne Skudra, 22.11.2019)

17.attēls Elements Dziedinātavas pagura daļā
(Foto: Sabīne Skudra, 22.11.2019)

AMFITEĀTRIS

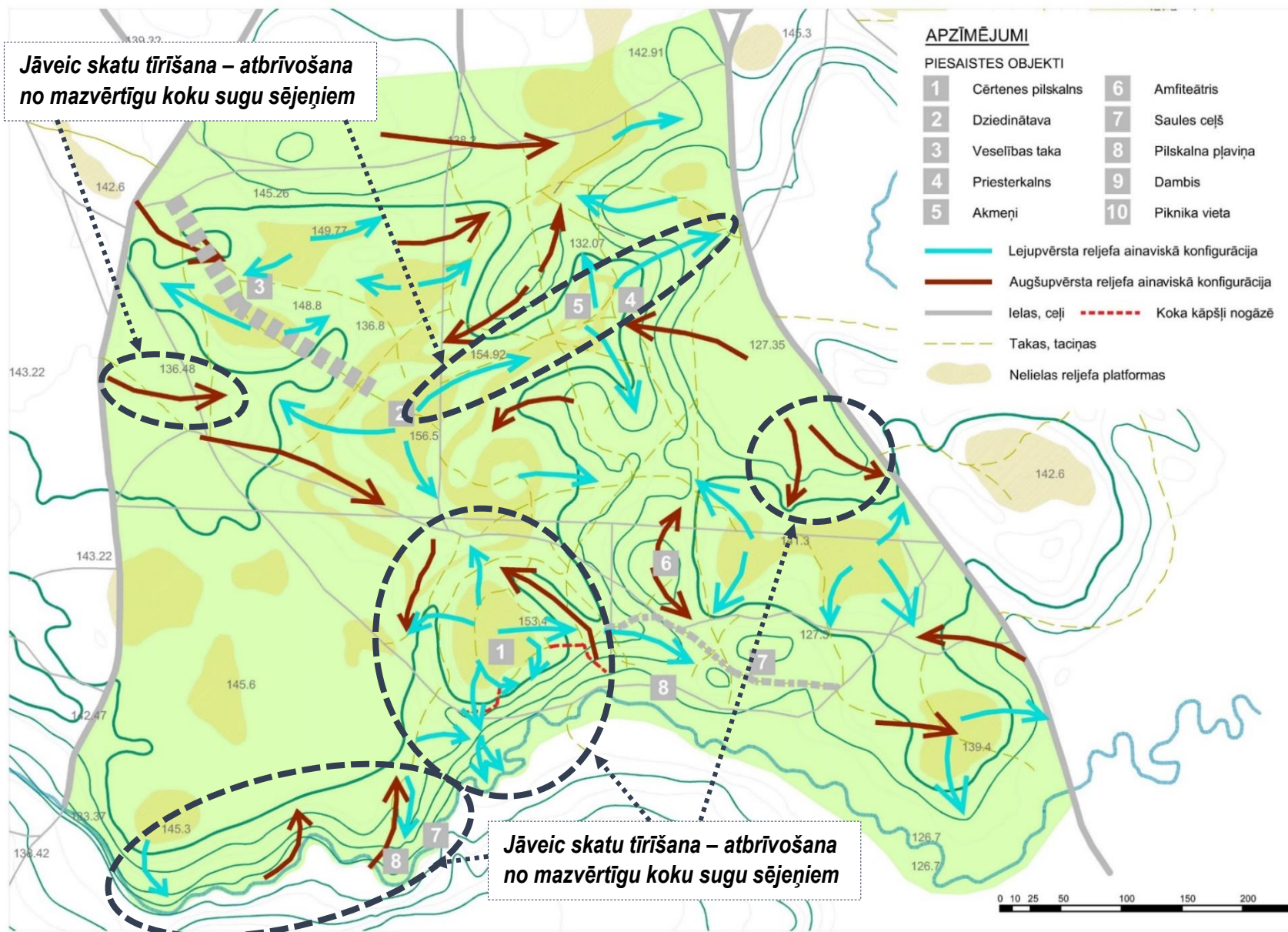

18.attēls Skats uz Amfiteātra ieplaku
(Foto: Sabīne Skudra, 22.11.2019)

Amfiteātris ir vēsturiski dabīgi veidojusies bļodas forma dabā, kas vada skaņu ar ļoti labu akustiku. Vieta, kur 12. sagsimtā pulcējušies daudz cilvēku uz kopīgiem pasākumiem. Pašā centrā, kur atrodas atkal divas enerģētiski spēcīgas vietas, stāvējis orators uzrunas brīdī un uzrunājis savus klausītājus. Enerģētiski spēcīgās vietas – viena vairāk attīra, otra uzlādē.

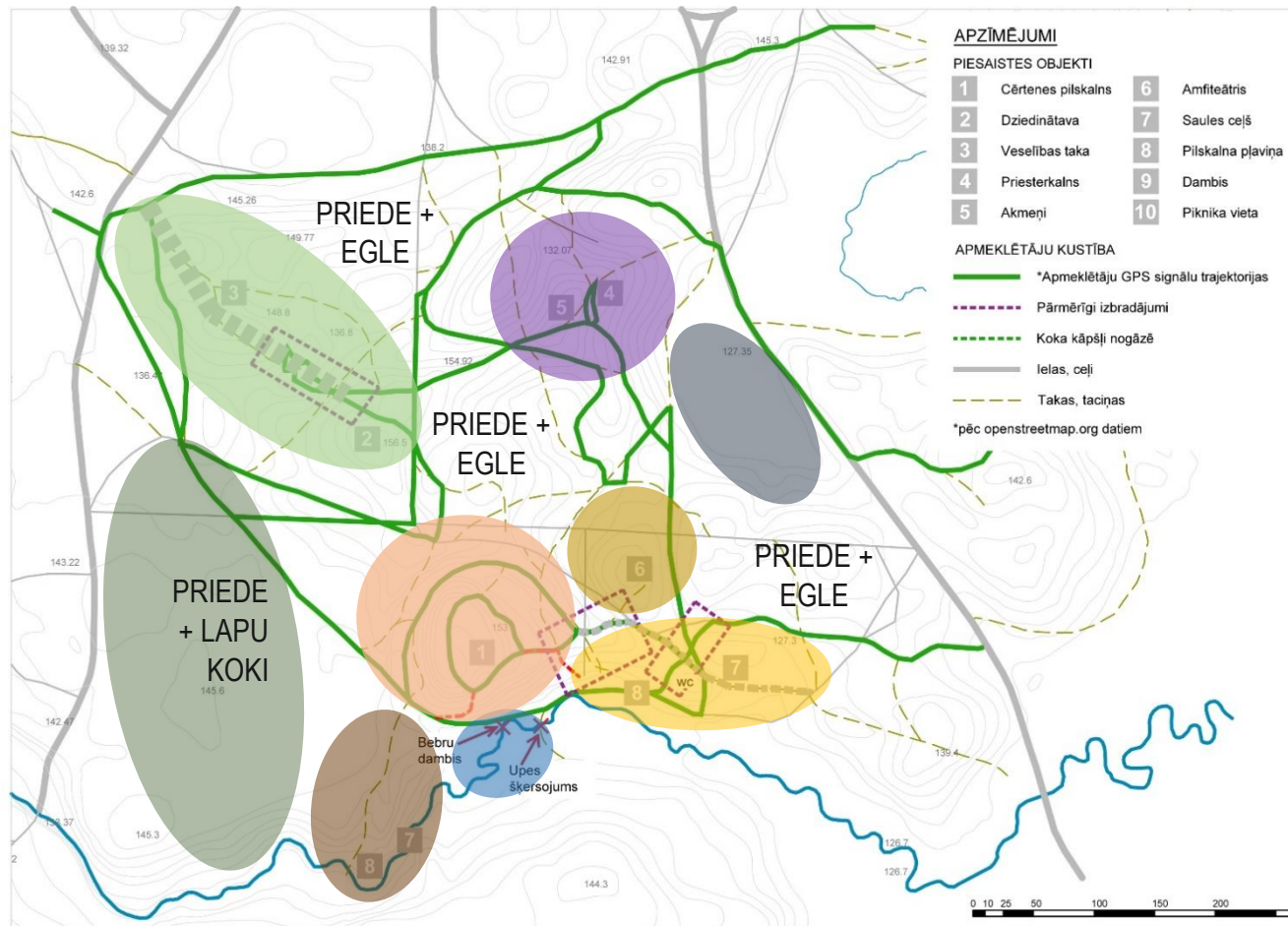
(Avots: Smiltenes novada tūrisma informācija)

AINAVAS STRUKTŪRA: RELJEFS UN SKATU LĪNIJAS

Skatu līnijas un pārredzamība pakārtoti reljefam daudzviet ir teicami uzturēta, pretēja situācija ir Pilskalna teritorijā, kur veicami plašāki kopšanas darbi (vietas attīrīšana no salīdzinoši nevērtīgām sējeņiem), skatu tīrīšana jāveic arī citās shēmā atzīmētajās vietās, kopā piecās.

TELPAS AP OBJEKTIEM: TERITORIJAS DAŽĀDO TELPU RAKSTUROJUMS

- PILSKALNS**
- DZIEDINĀTAVA un VESELĪBAS TAKA**
- PĻAVA un SAULES CEĻŠ**
- DAMBIS un PIKNIKA VIETA**
- CĒRTENES UPĪTE**
- PRIESTERKALNS un AKMEŅI**
- AMFITEĀTRIS**
- MITRĀJS**

Pašsaprotami, ka centrālais ainavas elements teritorijā ir Cērtenes pilskalns, ainavas telpa ar augstu kultūrvēsturisko nozīmi un ainavisko potenciālu. Senvēsturē mākslīgi veidotais reljefa paaugstinājums ir viens no vērienīgākajiem akmens laikmeta nocietinātu apmetņu piemēriem Latvijā. Ne mazāk svarīgas telpas ir arī enerģētiski spēcīgās un izteismīgās reljefa ainavas – Dziedinātava, Priesterkalns un Akmeņi, Amfiteātris, kas katra zīmīga ar savu unikālo raksturu un teiksmainumu. Aktīvai atpūtai visvairāk piemērota ir labiekārtotā Veselības taka, kam līdztekus visa teritorija kopumā ir daudz dažādu maršrutu iespēju noklāta gan skriešanai, gan nūjošanai, gan velobraukšanai un arī slēpošanai ziemas sezonā. Nozīmīgs ainaviskais elements teritorijā ir izrobotā tecējuma Cērtenes upīte, kuras krastu kopšanai pavisam noteikti veltāma nopietnāka uzmanība, līdzīgi arī ir ar piknika vietas uzturēšanu pie upītes – nomaļa un daļēji labiekārtota, arī vēsturiskā dambja vieta teritorijā ir grūti identificējama. Savukārt mitrājs gar Mežoles ielu apkārtnē piens vēl kādu atsevišķu unikāla rakstura telpu.

PILSKALNS

- Pilskalņa teritorijā ir izveidota neliela atpūtas vieta, uzstādīta norāde – *Cērtenes pilskalns* un informācijas zīme ar informāciju par pilskalnu.
- Labiekārtojot pilskalņa teritoriju tā plakuma daļā ir uzstādīts soliņš, atkritumu urna, savukārt dekoratīvo lomu pilda divas koka skulptūras, ir arī daļēji attīrīti skati no pilskalņa virsotnes uz apkārtni.
- Pilskalņa plakumam pa perimetru iemīta pastaigu taka, kas pašlaik vairākos posmos ir grūti pārvarama, aizaugšanas un kritalu dēļ.
- Pilskalņa teritorijā vispārēji ir daudz kritalu un pašizsējas krūmu, jāveic nopietni teritorijas kopšanas, zemsedzes attīrīšanas darbi, paredzama plakuma un pastaigu taku izplaušana 2-3 reizes sezonā.

DZIEDINĀTAVA un VESELĪBAS TAKA

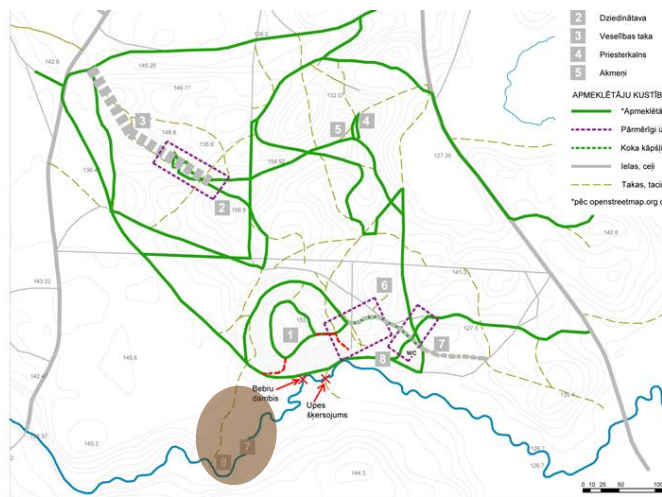
- Veselības takas teritorijā uzstādīti dažādi aktīvās atpūtas elementi ar šķēršļu joslām līdzīgu raksturu, daļēji saglabājušies baskāju takas fragmenti, uzstādīto elementu sarežģītumu dažviet pastiprina novietojums slīpajā reljefa kritumā.
- Dziedinātavas paugura virsotnē sajūtama harmoniska enerģētika, ir iespēja plaši uzlūkot apkārtnes labi uzturēto meža ainavu.
- Dziedinātavas paugura virsotnē, kas ir arī apkārtnes augstākais punkts, uzstādīta norāde – *Dziedinātava* - un informācijas zīme ar informāciju par enerģētiski spēcīgo vietu, uzstādīta arī kāpelējama konstrukcija un laukuma malā arī atkritumu urna.
- Uz Dziedinātavas pauguru labi aizved norādes gan no pilskalna, gan akmeņu teritorijām, vēl jo veiksmīgāks ir maršruts uz Dziedinātavu pēc Veselības takā pārvarētajiem pārbaudījumiem. Visas takas ir skuju nobiru segtas, staigāšanai ērtas un patīkamas, labi uzturētas, bet nogāzēs pārmērīgi izbradātas.

PILSKALNA PĻAVIŅA un SAULES CEĻŠ

- Pilskalns pļaviņa, iespējams, ir apkārtnē visintensīvāk apmeklētā vieta, ko veicina teritorijas labiekārtojums ar ugunsкура vietu, atpūtas nojumi, līdzsvara šūpolēm, malkas novietni, atkritumu urnām un arī labierīcībām
- Pilskalns pļaviņā apmeklētājiem pieejams arī informācijas stends, ar karti, kurā attēloti pilskalns apkārtnē apskatāmie objekti un taku tīkls, tomēr informācija un tās sniegšanas pieeja atjaunojama, papildināma ar ilustrācijām vai objektu fotogrāfijām un objektu apskatei mērojamām distancēm.
- Saules ceļa nosaukuma zīme ir bojāta, apkārtnē labi uzturēta, tomēr stāvās nogāzes uz un no Saules ceļa pārmērīgi nobradātas, atsedzot priežu saknes.
- Pilskalns pļaviņa ir automašīnu pārmērīgi izbraukāta, bojāta zemsedze, būtiski ierobežojama automašīnu tik tuvu piekļuve piknika vietai.

DAMBIS un PIKNIKA VIETA PIE UPĪTES

- Pilskalna apkārtnes teritorijā, netālu no kultūrvēsturiski nozīmīgā Dambja vietas, labiekārtota otra piknika vieta, pirms kuras arī uzstādīta informācijas zīme par Dambi, labi saklausāma Cērtenes upītes čalošana, tomēr grūti identificējama aprakstītā dambja vieta.
- Labiekārtojot piknika vietu, izveidota ugunsкура vieta, uzstādīts galds ar soliēm un atkritumu urna, tomēr teritorijai būtiski nepieciešama regulārāka kopšana, tai skaitā arī rudens sezonā.
- Šīs piknika vietas priekšrocība ir tās atrašanās nomaļajā, nedaudz mežonīgajā apkārtnes daļā, salīdzinoši netraucētai atpūtai dabā.
- Tomēr teritorijā vispārēji ir daudz kritalu un strauji attīstās pašizsējas krūmi, jāparedz biežāka teritorijas kopšana, pieejas takas izplaušana 2-3 reizes sezonā, upītes krastu periodiska atsegšana ainavas kvalitātes celšanai un ūdensmalas pieejamībai, pastaigu takas izkopšana gar upes krastmalu.

CĒRTENES UPĪTE

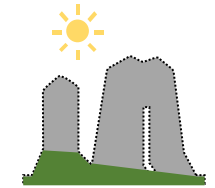

- Pilskalna apkārtnes teritorijas dienvidu robežu dabiski veido mežainā apvidus ieskaitā Čērtenes upīte ar smalki izrobotu tecējumu un augstu ainavisko potenciālu pie nosacījuma, ka upītes krasti tiktu kvalitatīvi un regulāri, bet ne intensīvi kopti.
- Gādājot par Čērtenes upītes brīvu tecējumu un ainaviskumu, regulārie kopšanas darbi saistāmi ar teritorijas apsekošanu, upes atbrīvošanu no tecējumu aizsprostojošām kritālām, bebru dambju attīstības ierobežošanu, esošā dambja likvidāciju.
- Čērtenes upīte netālu no pilskalna tiek regulāri šķērsota ar mehāniskiem transportlīdzekļiem, ekoloģiskai upes turpmākai attīstībai, šķērsojumam jāslēdz pieeja vai jāizbūvē neliels koka tilts, tikmēr nepieciešams uzstādīt šķērslī un informatīvu šķērsošanas aizlieguma zīmi.
- Savukārt Čērtenes upes krasta posmā gar Pilskalna pļaviņu var attīstīt ūdensaugu stādījumus, pļaviņas dekoratīvitātei un virsūdeņu attīrīšanai.

PRIESTERKALNS un AKMEŅI / AMFITEĀTRIS un MITRĀJS

- Par Priesterkalna, Priesteru Akmeņu un Amfiteātri objektu vietās vēsta vienotas stilistikas nosaukumu zīmes, tomēr informācijas zīme par objektu uzstādīta tikai Amfiteātra teritorijā.
- Mitrāja teritorija apkārtnē ir zemākā daļa, kas otru Mežoles ielai turpinās kā mitrājs Klievezera rietumu pusē. Mitrāja daļa ir pārmitra mežaina teritorija ar galvenokārt ekoloģisku funkciju un potenciālu ziemas priekiem, zemei sasalstot ziemas sezonā.
- Visas telpas ir kvalitatīvi uzturētas un koptas, pastaigu takas tīras un ērtas, izņemot daļu no stāvajām nogāzēm Priesterkalna un Akmeņu apkārtnē, kur slīpuma drošākai un ērtākai pārvarēšanai nepieciešami risinājumi zemsedzē, piemēram, kāpšļi vai arī kādi periodiski vertikāli elementi – stabiņi, margas, lai atbalstītos stāvā kāpuma / krituma vietās.
- Akmeņu apkārtnes teritorijā ieteicams veikt vēsturiskās attīstības izpēti, piesaistot ekspertu, tādā veidā labāk izprotot teritorijas daļas kultūrvēsturisko nozīmi, potenciālo attīstību un informācijas par tiem pasniegšanas pieeju un formu.

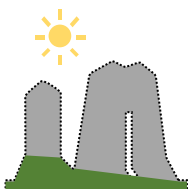

IV TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA, VADLĪNIJAS, PRIEKŠLIKUMI

Attīstības koncepcija – vīzija, vietas tēls (ideju filozofiskais un praktiskais pamatojums)

Plānotā teritorijas zonējuma grafiskā shēma

Teritorijas attīstības vadlīnijas, priekšlikumi teritorijas telpu – zonu labiekārtojumam

VĪZIJA

Smiltenes pilskalns – vieta, kur sanākt kopā!

Smiltenes pilskalns – vieta, kur atnākt un sanākt, lai:

- atjaunotu un / vai stiprinātu **fizisko spēku**
- atjaunotu un / vai stiprinātu **garīgo spēku**
- atjaunotu un / vai stiprinātu **mentālo spēku**

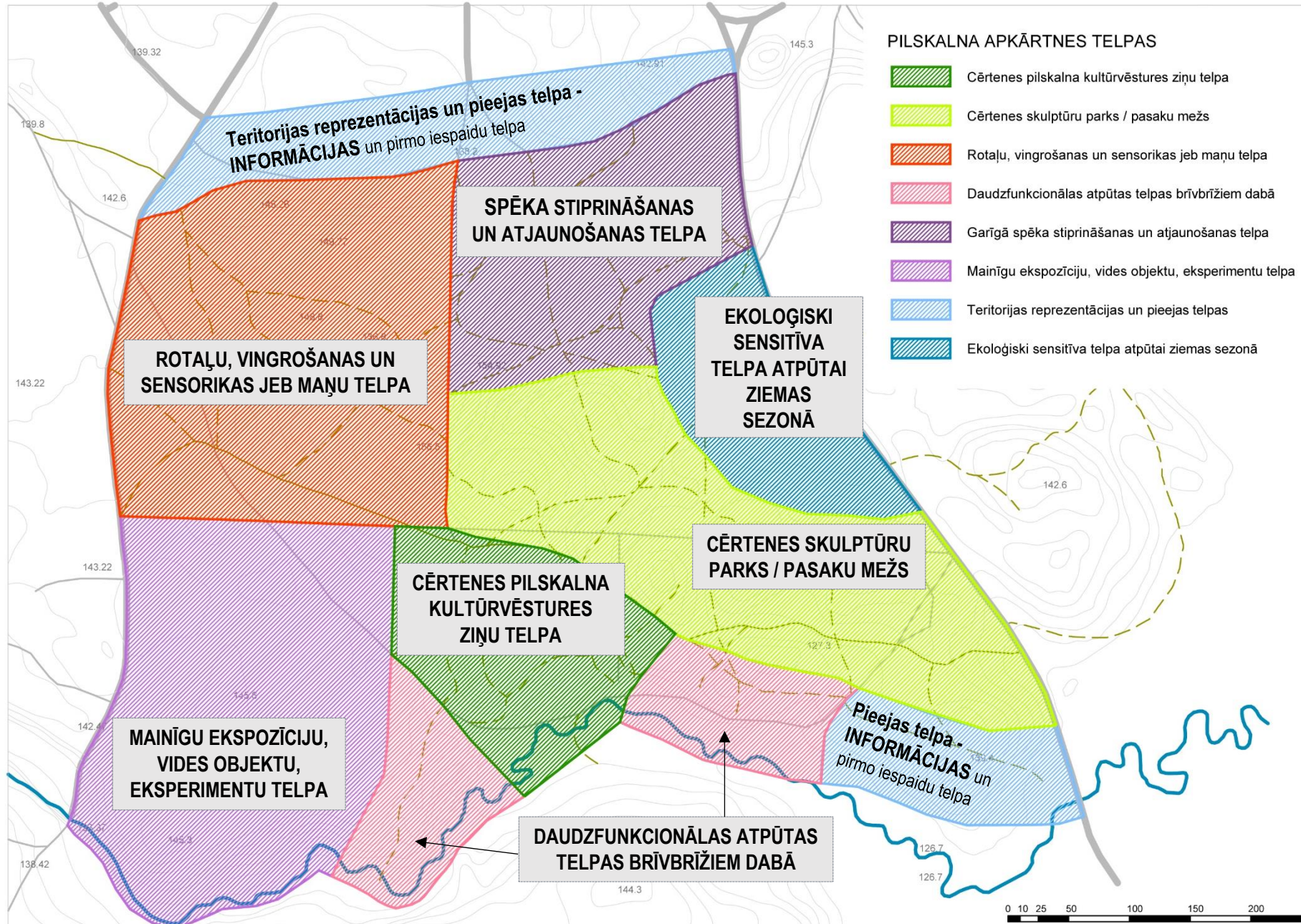

Galvenā pamatdoma Smiltenes pilskalna apkārtnes teritorijas attīstības koncepcijā ir vērst uzmanību uz teritorijā pastāvošajām vērtībām, rosināt uz darbībām, kas jāveic, lai pilnveidotu apkārtnes vērtības, izceltu teritorijas potenciālus un tos papildinātu ar nelieliem akcentiem. Būtiski ir apzināties aspektu, ka teritorija jau sniedz labas rekreācijas iespējas un pilda nozīmīgu ekoloģisku lomu Smiltenes pilsētvides kvalitātes uzturēšanā, tomēr teritorijas kvalitatīvai apsaimniekošanai un plānveidīgai attīstībai ir svarīgs aktivitāšu izvietojums teritorijā, kopšanas, labiekārtošanas un uzturēšanas darbi, atsevišķu elementu ierīkošana, neparedzot radikālas pārmaiņas nevienā no pilskalna apkārtnes ainavu telpām.

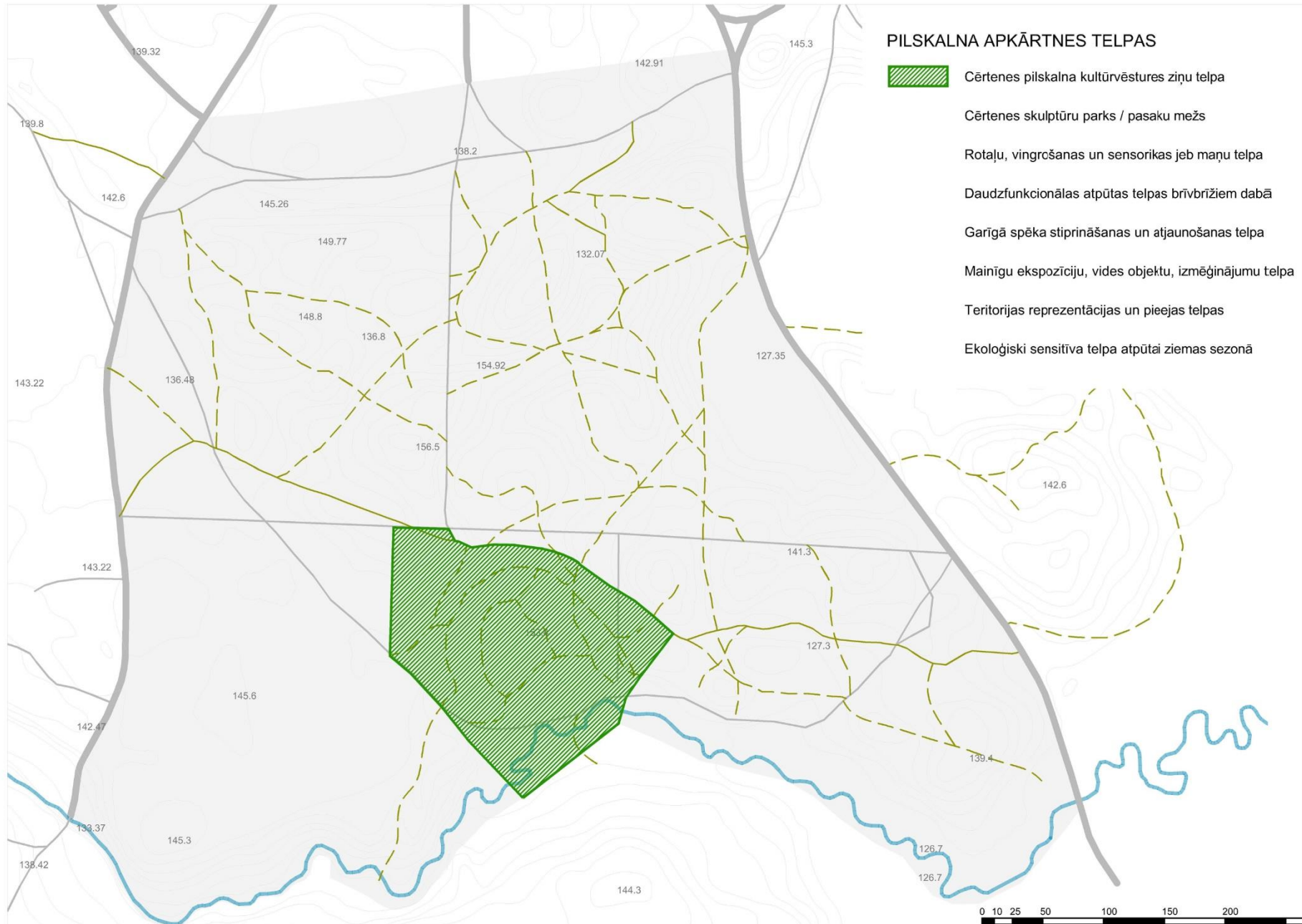
Smiltenes pilskalnam ir jāklūst par vietu, kur ainava un cilvēks mijiedarbojas ar savstarpēji labvēlīgu ietekmi. Šeit var atnākt viens vai sanākt kopā draugu, radu pulkā, Smiltenes viesiem ir prieks ciemoties, bet kultūras un dabas mantojumam ir iespēja mirdzēt un vēstīt par laikiem un vērtībām.

PILSKALNA APKĀRTNES FUNKCIONĀLAIS ZONĒJUMS: PILSKALNA APKĀRTNES TELPAS

CĒRTENES PILSKALNA KULTŪRVĒSTURES ZIŅU TELPA

CĒRTENES PILSKALNA KULTŪRVĒSTURES ZIŅU TELPA: TELPAS RAKSTURS / AKTIVITĀTES / ELEMENTI

TELPAS RAKSTURS:

Galvenā telpas vērtība ir tās kultūrvēsture un telpā sajūtamais, kā arī vizuāli novērtējams mantojums, uz ko arī balstāma telpas attīstības vīzija.

Saprotams, ka telpā saglabājams dabas vides dominējošais raksturs, un ienesami tikai nedaudzi, dabas videi pietuvināta dizaina jauni elementi.

Telpas rakstura pilnveidei būtiski šeit attīstīt skaidri organizētu apmeklētāju kustību, uzturot pastaigu celiņus teicamā, lietošanai ērtā kvalitātē, veicama telpas attīrīšana no pārmērīgi attīstījušos mazvērtīgu sugu krūmiem, kas liedz iespēju novērtēt pilskalna vērienīgo, vēsturiski ar rokām izveidoto zemes formas apjomu. No krūmiem attīrāmi arī telpas galvenie skatu punkti un līnijas (skatīt lapas fona shēmā), pievēršot īpašu uzmanību shēmā attēloto skatu vietu pieejamībai un skatu virzienu atvērībai.

AKTIVITĀTĀTES:

Ņemot vērā esošo un plānoto telpas raksturu, kā arī telpā esošos un jaunienestos elementus, kā galvenās aktivitātes šeit paredzamas:

- Pastaigas, ainavas vērošana, kultūrvides baudīšana;
- Vēstures izziņa caur ekspozīciju un izmantojot mūsdienu tehnoloģiju sniegtās iespējas.

PILSKALNA APKĀRTNES TELPAS

Cērtenes pilskalna kultūrvēstures ziņu telpa

Cērtenes skulptūru parks / pasaku mežs

Rotaļu, vingrošanas un sensorikas jeb maņu telpa

Daudzfunkcionālas atpūtas telpas brīvbrīžiem dabā

Garīgā spēka stiprināšanas un atjaunošanas telpa

Mainīgu ekspozīciju, vides objektu, izmēģinājumu telpa

Teritorijas reprezentācijas un pieejas telpas

Ekoloģiski sensitīva telpa atpūtai ziemas sezonā

TELPAS ELEMENTI:

Cērtenes pilskalns un tā apjoma vērienīgums

“Štābiņš” - skatu tornis ar ekspozīciju par pilskalniem, to izcelsmes vēsturi un apskates modeli. Skatu tornis veidojams vēsturisko apmetņu nocietinājumu stilistikā

Informācijas stends par Pilskalna apkārtnē apskatāmajām vērtībām, pieejamām aktivitātēm un elementiem, pastaigu un citiem maršrutiem.

Pastaigu takas – regulāri pļautas

Soliņi atpūtai un ainavas vērošanai

Atkritumu urnas ar nodalījumiem atkritumu šķirošanai

KOPTO SKATU LĪNIJAS

— Lejupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija

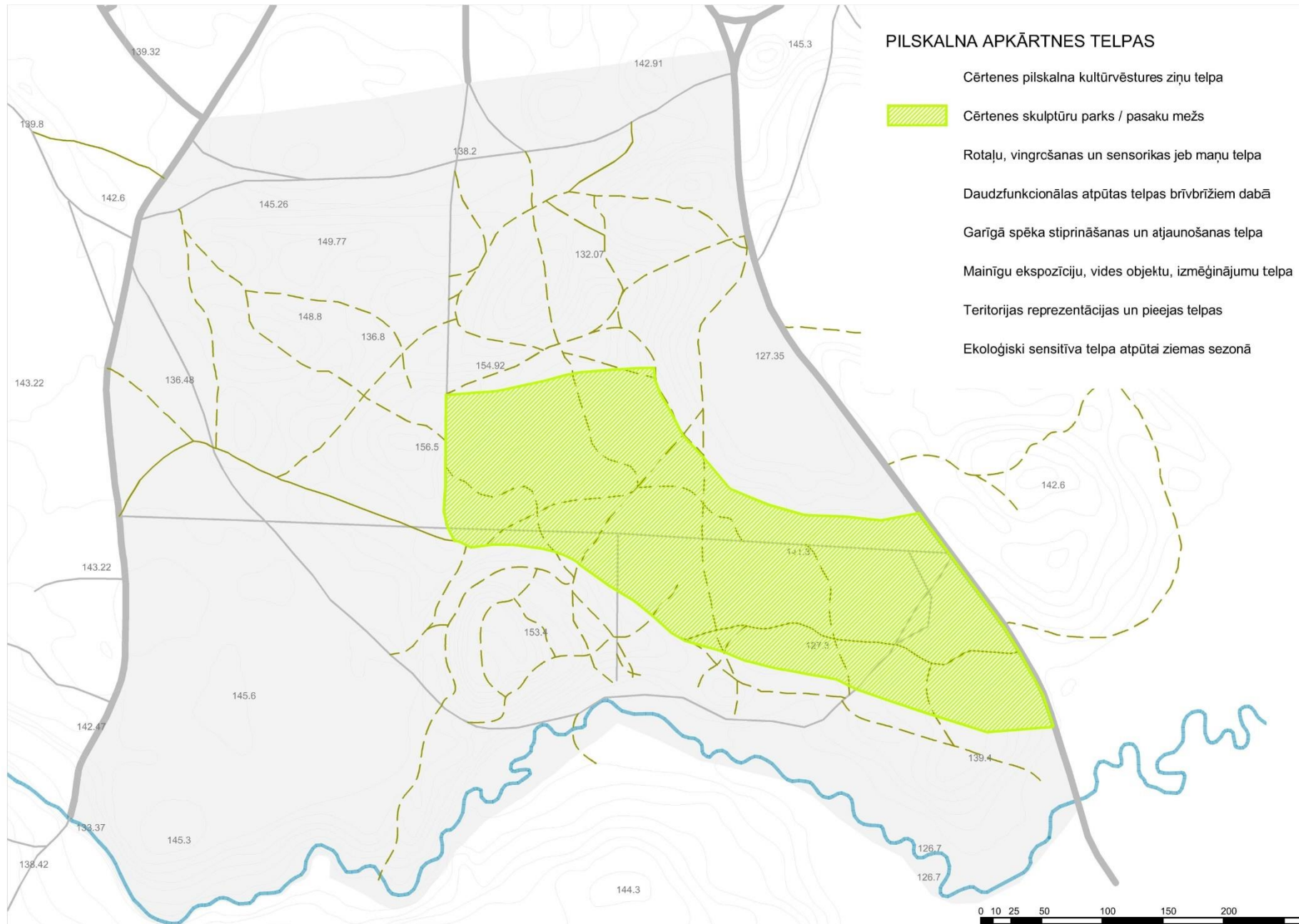
— Augšupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija

0 10 25 50 100 150 200

CĒRTENES PILSKALNA KULTŪRVĒSTURES ZIŅU TELPA: TELPAS ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

CĒRTENES SKULPTŪRU PARKS / PASAKU MEŽS

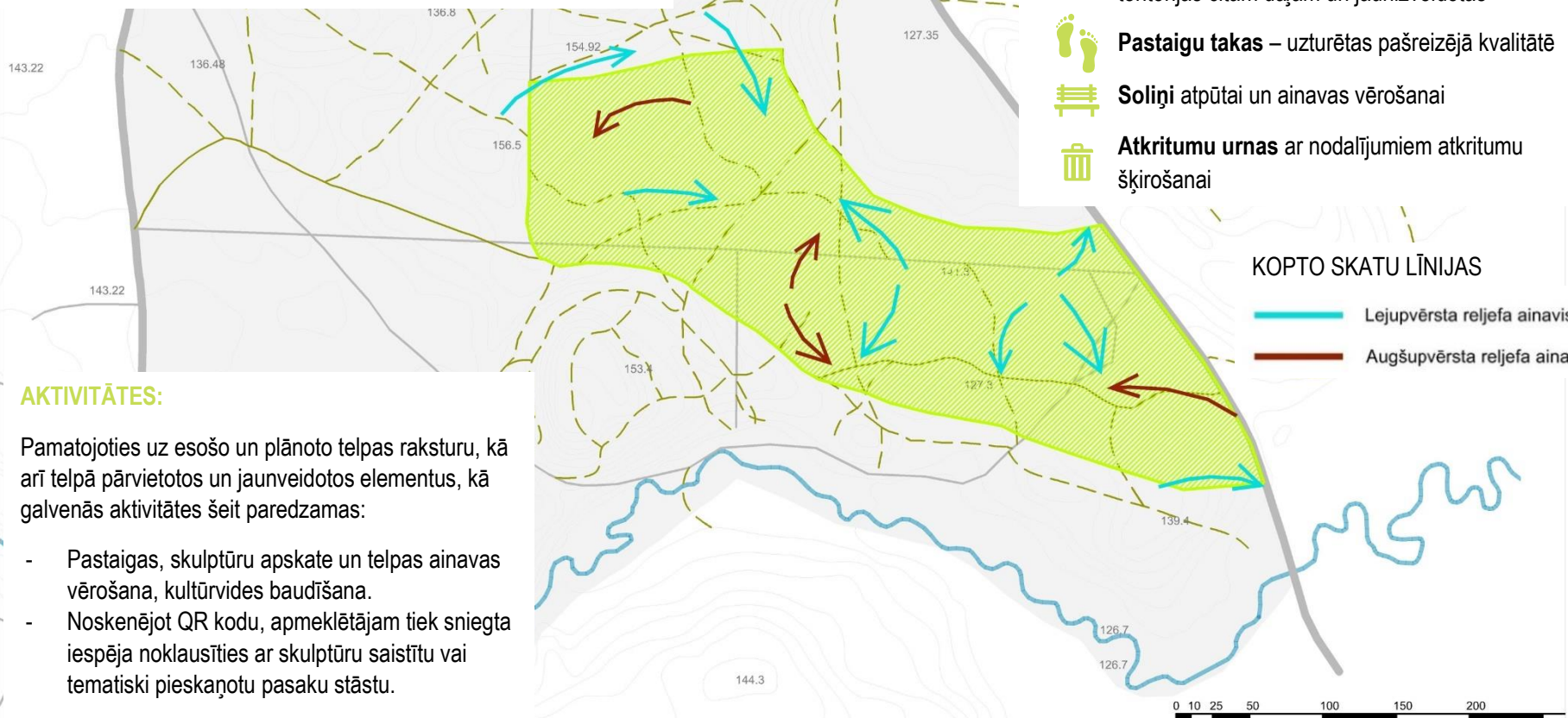
CĒRTENES SKULPTŪRU PARKS / PASAKU MEŽS: TELPAS RAKSTURS / AKTIVITĀTES / ELEMENTI

TELPAS RAKSTURS:

Nozīmīgākās telpas kvalitātes ir estētiski un ekoloģiski augstvērtīgi koptā un uzturētā dabas vide un pastaigu takas. Pastāvošās kvalitātes un apsaimniekošanas pieeja šo kvalitāšu kopšanā arī saglabājams par pamatprincipu telpas turpmākajā attīstībā.

Attiecīgi arī turpmāk telpā saglabājams dabas vides dominējošais un enerģētiski tonizējošais raksturs, un uz šo apkārtnes telpu pārvietojami visā pilskalna apkārtnes teritorijā izvietotās skulptūras.

PILSKALNA APKĀRTNES TELPAS

Cērtenes pilskalna kultūrvēstures ziņu telpa

Cērtenes skulptūru parks / pasaku mežs

TELPAS ELEMENTI:

Amfiteātris – enerģētiska vieta (+informācijas stends par amfiteātri)

Skulptūru parka skulptūras – pārvietotas no teritorijas citām daļām un jaunizveidotas

Pastaigu takas – uzturētas pašreizējā kvalitātē

Soliņi atpūtai un ainavas vērošanai

Atkritumu urnas ar nodalījumiem atkritumu šķirošanai

KOPTO SKATU LĪNIJAS

Lejupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija

Augšupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija

AKTIVITĀTES:

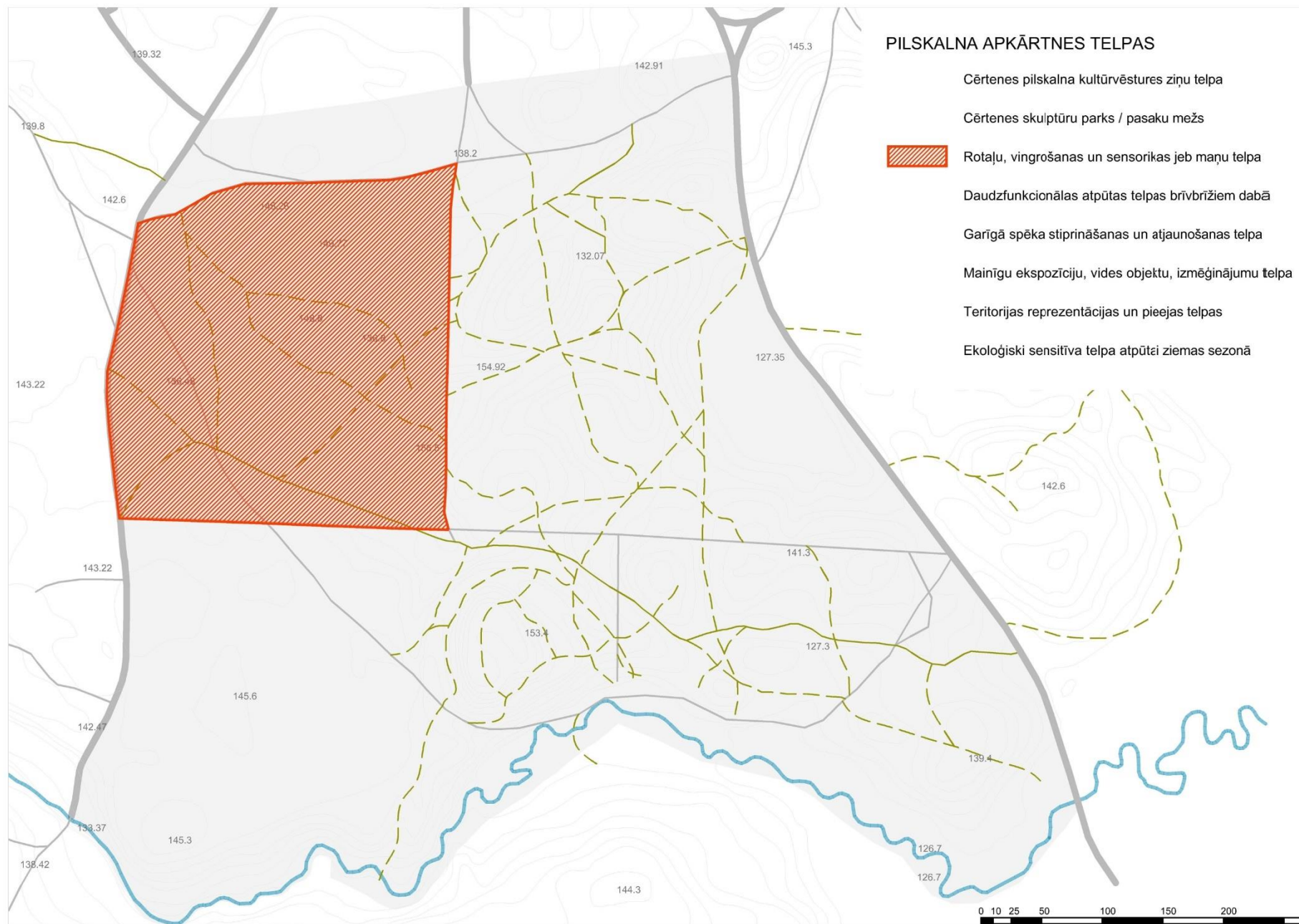
Pamatojoties uz esošo un plānoto telpas raksturu, kā arī telpā pārvietotos un jaunveidotos elementus, kā galvenās aktivitātes šeit paredzamas:

- Pastaigas, skulptūru apskate un telpas ainavas vērošana, kultūrvides baudīšana.
- Noskenējot QR kodu, apmeklētājam tiek sniegta iespēja noklausīties ar skulptūru saistītu vai tematiski pieskaņotu pasaku stāstu.

CĒRTENES SKULPTŪRU PARKS / PASAKU MEŽS: TELPAS ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

ROTAĻU, VINGROŠANAS UN SENSORIKAS JEB MAŅU TELPA

ROTAĻU, VINGROŠANAS UN SENSORIKAS JEB MAŅU TELPA: TELPAS RAKSTURS / AKTIVITĀTES / ELEMENTI

TELPAS RAKSTURS:

Telpa ap Veselības taku un ceļš uz Dziedinātavu ir viena no visintensīvāk izmantotajām apkārtnes telpām.

Telpa attīstīta galvenokārt kā aktīvās atpūtas telpa, piesaistot ar dažādiem, telpā uzstādītajiem elementiem.

Transformējot telpu, jānomaina pašlaik esošie elementi uz drošiem, estētiski pievilcīgiem, bērnu un senioru veselībai nepieciešamiem elementiem. Telpā kustība organizējama, par pamatu izmantojot esošās takas, bet nodalot tranzīta kustību no rotaļu un vingrošanas aktivitāšu vietām.

PILSKALNA APKĀRTNES TELPAS

- Cērtenes pilskalna kultūrvēstures ziņu telpa
- Cērtenes skulptūru parks / pasaku mežs
- Rotaļu, vingrošanas un sensorikas jeb maņu telpa
- Daudzfunkcionālas atpūtas telpas brīvbrīžiem dabā
- Garīgā spēka stiprināšanas un atjaunošanas telpa
- Mainīgu ekspozīciju, vides objektu, izmēģinājumu telpa
- Teritorijas reprezentācijas un pieejas telpas
- Ekoloģiski sensitīva telpa atpūtai ziemas sezonā

KOPTO SKATU LĪNIJAS

- Lejupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija
- Augšupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija

AKTIVITĀTES (vairāk - 1.pielikumā):

Plānotie telpas elementi un raksturs, kalpos par pamatu vecāku, vecvecāku un bērnu kopīgai, veselīgai atpūtai un aktivitātēm dabas vidē, attiecīgi, kā galvenās aktivitātes šeit paredzamas:

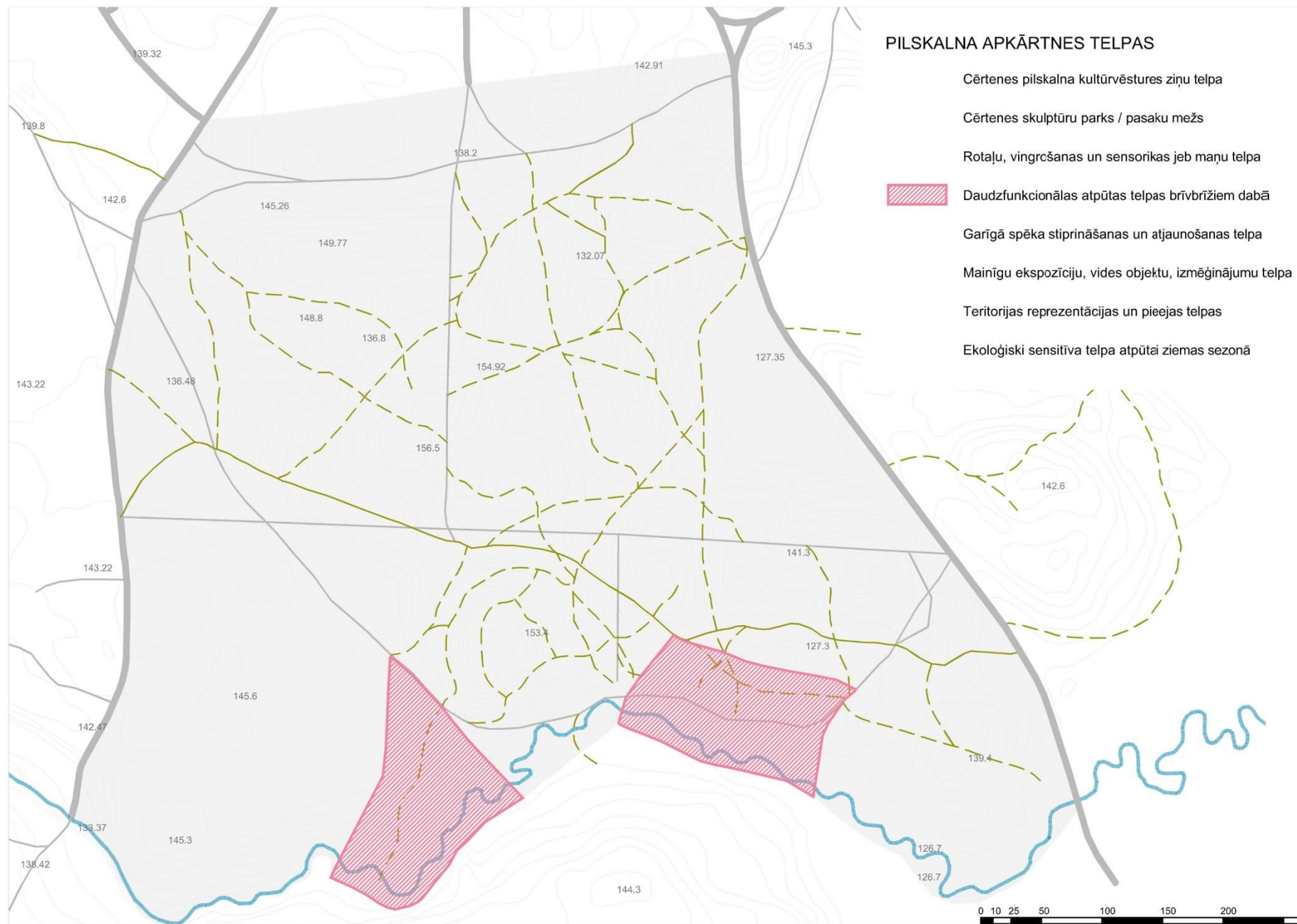
- Rotaļas un kustības bērniem – mazuļiem un skolēniem, sports jauniešiem un vingrošana vecākiem un vecvecākiem;
- Pastaigas, Dziedinātavas apmeklējums un sensorikas elementu izmantošana, kultūrvides

TELPAS ELEMENTI:

- Dziedinātava** – enerģētiska vieta, papildināta ar sensorikas elementiem, atjaunojams informācijas stends par dziedinātavu)
- Rotaļu elementi bērniem** – mazuļiem un skolēniem
- Fizioterapijas elementi senioriem** – dažādu vingrinājumu veikšanai, kustību koordinācijai; **Sporta elementi jauniešiem**
- Soliņi** atpūtai un ainavas vērošanai
- Atkritumu urnas** ar nodalījumiem atkritumu šķirošanai

DAUDZFUNKCIONĀLAS ATPŪTAS TELPAS BRĪVBRIŽIEM DABĀ

DAUDZFUNKCIONĀLAS ATPŪTAS TELPAS BRĪVBRIŽIEM DABĀ: TELPU RAKSTURS / AKTIVITĀTES / ELEMENTI

TELPU RAKSTURS:

Telpa A, kas pamatā tiek dēvēta par Pilskalna pļaviņu, tiek salīdzinoši intensīvi izmantota piknikiem un citām brīvdabas aktivitātēm nelielā vai plašā pulkā.

Telpa ir plaša, labi pārredzama, labiekārtota un pastāvīgi kopta, uzturēta rekreācijas iespējām. Tikmēr telpa B, mazākā piknika vieta tiek izmantota retāk, ir labiekārtota, kopta un izmantota ar mazāku intensitāti. Attiecīgi izmantošanas intensitātes un mēroga iezīmes abās telpās ieteicams saglabāt esošās, bet labiekārtojuma elementu izvietojuma un stilistikā veicami vairāki uzlabojumi.

AKTIVITĀTES Telpās:

Telpās, kā galvenā aktivitāte saglabājama *piknikošana* - **piknika vietas** ar ērtu, mūsdienīgai, ekoloģiskai un estētiskai atpūtai dabā piemērotu labiekārtojumu.

Telpa A – Pilskalna pļaviņa ir piemērota arī dažādu etnogrāfiska rakstura, tradīciju stiprināšanas, gadskārtu ieražu pasākumiem. Tādēļ svarīgi ierobežot mehānisko transportlīdzekļu iebraukšanu un stāvēšanu teritorijā.

Telpā B, daļā gar Cērtenes upīti attīrāma pastaigu taka ar periodiskiem skatu atvērumiem, ērtu un drošu noeju pie ūdensmalas.

PILSKALNA APKĀRTNES TELPAS

Cērtenes pilskalna kultūrvēstures ziņu telpa

Cērtenes skulptūru parks / pasaku mežs

Rotaļu, vingrošanas un sensorikas jeb maņu telpa

 Daudzfunkcionālas atpūtas telpas brīvbrižiem dabā

Garīgā spēka stiprināšanas un atjaunošanas telpa

Mainīgu ekspozīciju, vides objektu, izmēģinājumu telpa

TELPU ELEMENTI:

Labiekārtotas **ugunsкура vietas, grili, instrumenti**, ugunsdrošības elementi (instrukcija), sēdvietas (abās telpās).

Telpā A **mielasta vieta** zem nojumes, ārpus nojumes. Nojume ar individuālu, teritorijai specializētu dizaina risinājumu.

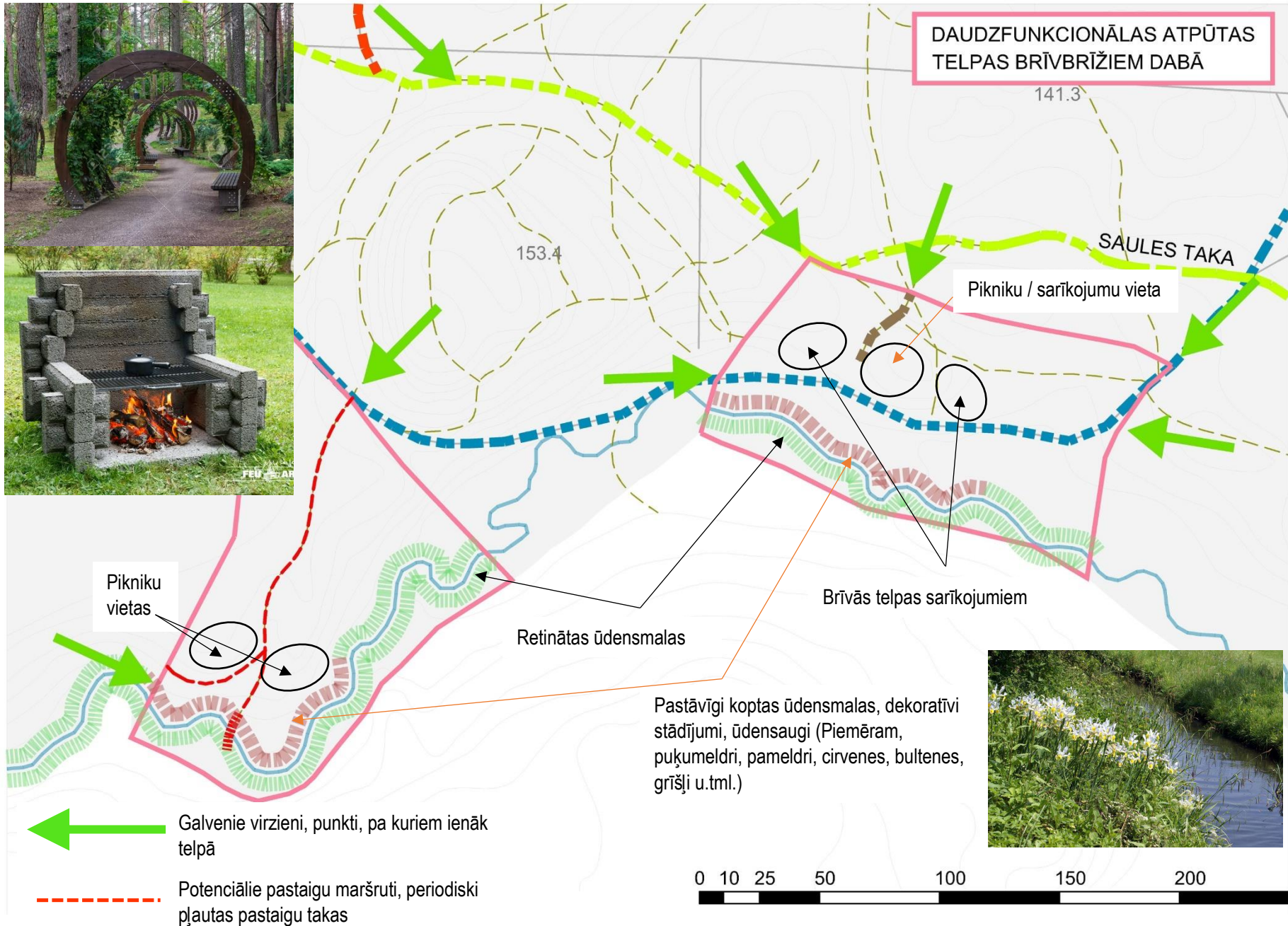
Telpā A tā pati **nojume un teritorija ap nojumi** vienlaikus paredzama arī dažāda rakstura sarīkojumiem, tādēļ būtiski to veidot estētiski kvalitatīvu gan vienkāršai atpūtai dabā, gan svētku norisēm.

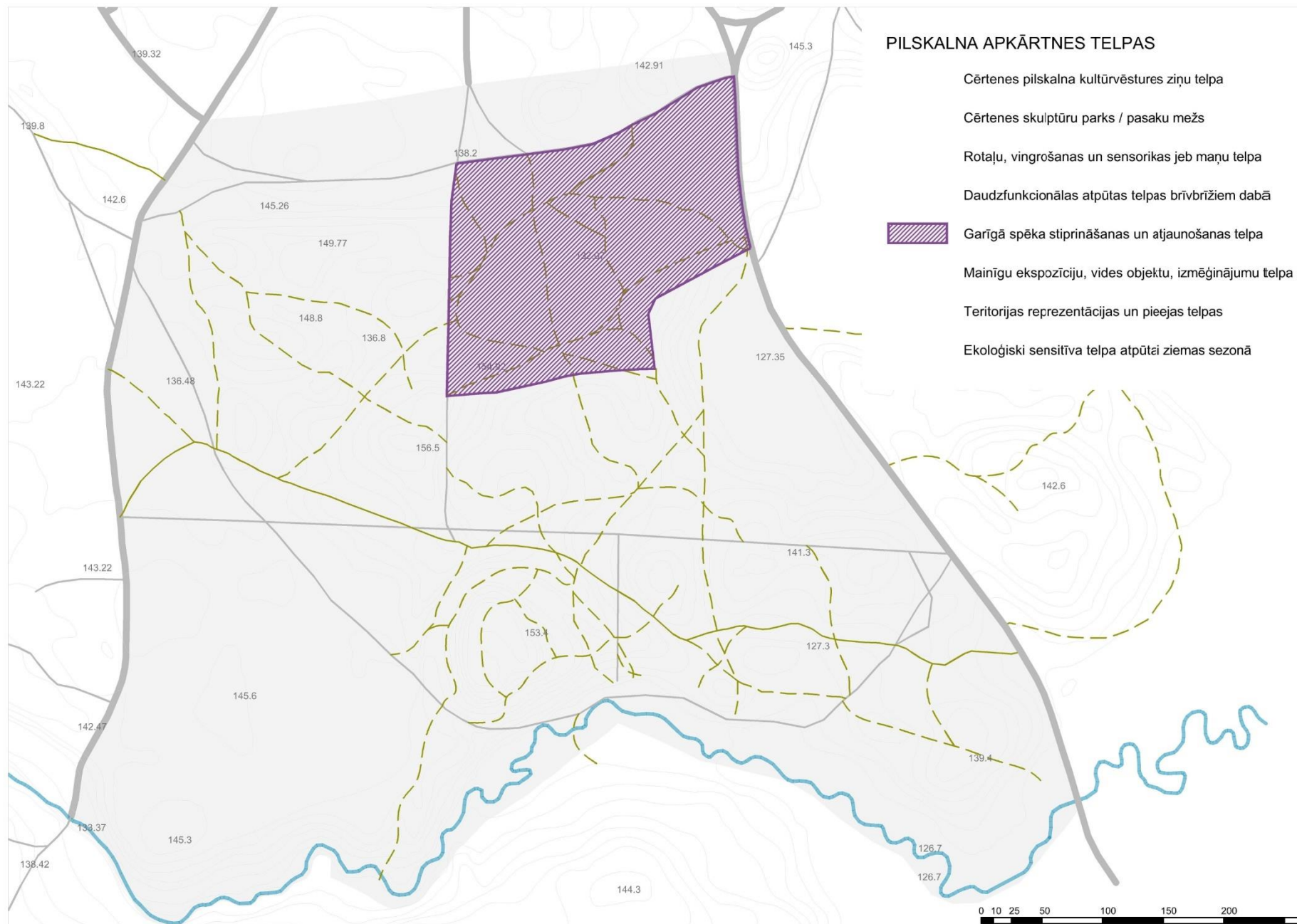
Abās telpās jāparedz **atkritumu urnas** ar nodalījumiem atkritumu šķirošanai.

DAUDZFUNKCIONĀLAS ATPŪTAS TELPAS BRĪVBRIŽIEM DABĀ: TELPU ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

AKMENI - SPĒKA STIPRINĀŠANAS UN ATJAUNOŠANAS TELPA

AKMENI - SPĒKA STIPRINĀŠANAS UN ATJAUNOŠANAS TELPA: TELPAS RAKSTURS / AKTIVITĀTES / ELEMENTI

TELPAS RAKSTURS:

Telpas raksturs ir uzskatāmi daudzveidīgs, enerģētiski spēcīgs. Apkārtnes reljefs ir sevišķi izteiksmīgs ar stāviem kāpumiem un kritumiem, attiecīgi arī veģetācijas ziņā raksturs ir mainīgs.

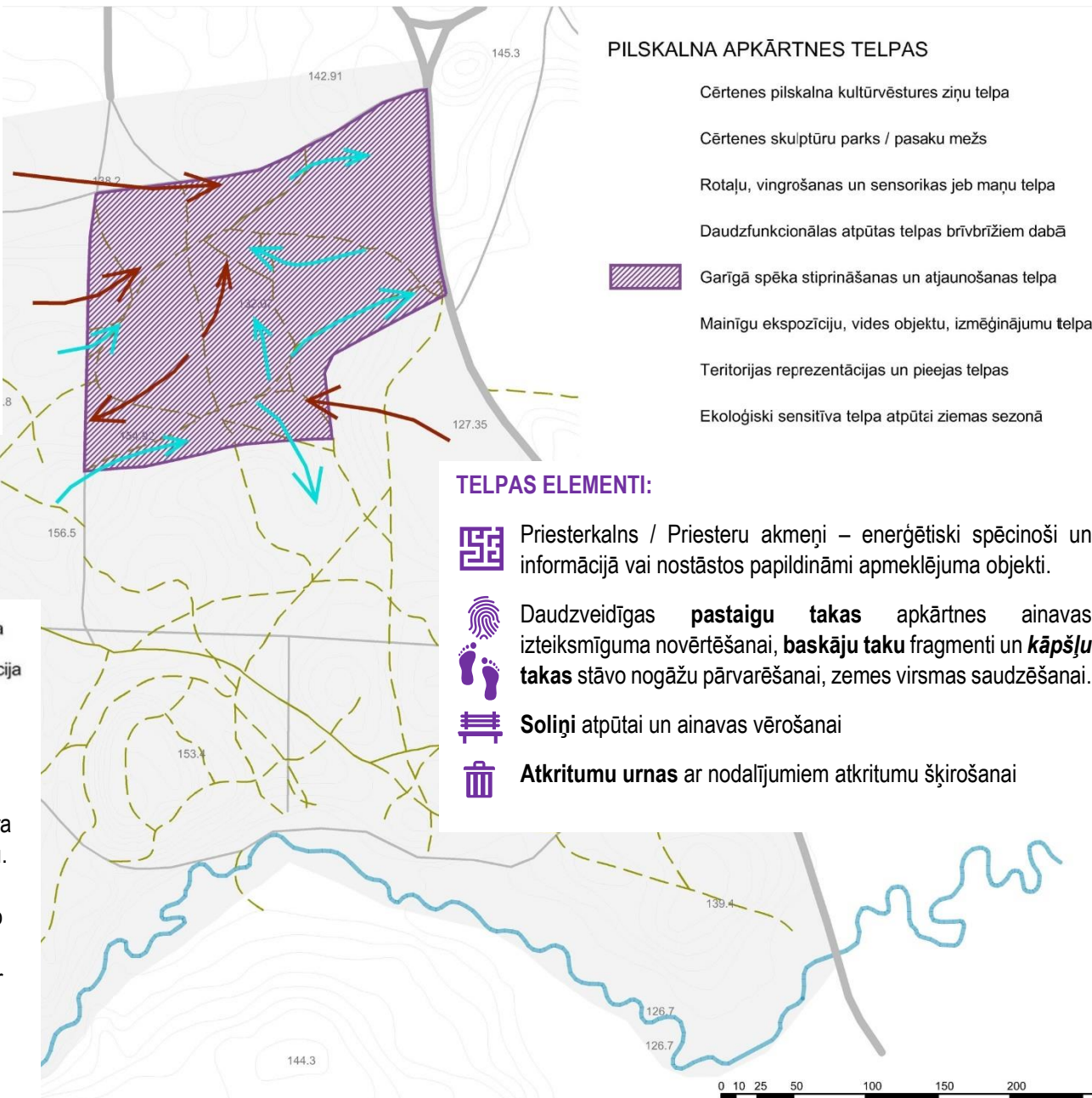
Telpas savdabība meklējama arī tās enerģētiskajā noskaņā un maz pētītajā kultūrvēsturē, kas padara noslēpumainu apkārtnē izvietoto akmeņu vēsturisko lomu, izvietojuma mērķus un iedarbību.

- Lejupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija
- Augšupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija

AKTIVITĀTES TELPĀ:

Ņemot vērā telpas raksturu, apkārtnē ir potenciāls būt par unikālas pieredzes pastaigu telpu. Vides raksturs telpā ir mainīgs, kas padara pastaigu interesantu, no reizes uz reizi atšķirīgu. Atklājot vairāk informācijas par apkārtnē izvietotajiem akmeņiem, izdibinot to enerģētisko devumu, un atsevišķās vietās pastaigu takas, papildinot ar baskāju taku elementiem, telpu var attīstīt par iespaidiem bagātu. Kopā ar enerģētisko spēcīgumu, telpas apmeklētāja pieredze veidosies daudzpusīga un paliekoša.

PILSKALNA APKĀRTNES TELPAS

- Cērtenes pilskalna kultūrvēstures ziņu telpa
- Cērtenes skulptūru parks / pasaku mežs
- Rotaļu, vingrošanas un sensorikas jeb maņu telpa
- Daudzfunkcionālas atpūtas telpas brīvbrīžiem dabā
- Garīgā spēka stiprināšanas un atjaunošanas telpa
- Mainīgu ekspozīciju, vides objektu, izmēģinājumu telpa
- Teritorijas reprezentācijas un pieejas telpas
- Ekoloģiski sensitīva telpa atpūtai ziemas sezonā

TELPAS ELEMENTI:

Priesterkalns / Priesteru akmeņi – enerģētiski spēcinoši un informācijā vai nostāstos papildināmi apmeklējuma objekti.

Daudzveidīgas **pastaigu takas** apkārtnes ainavas izteiksmīguma novērtēšanai, **baskāju taku** fragmenti un **kāpšļu takas** stāvo nogāžu pārvarēšanai, zemes virsmas saudzēšanai.

Soliņi atpūtai un ainavas vērošanai

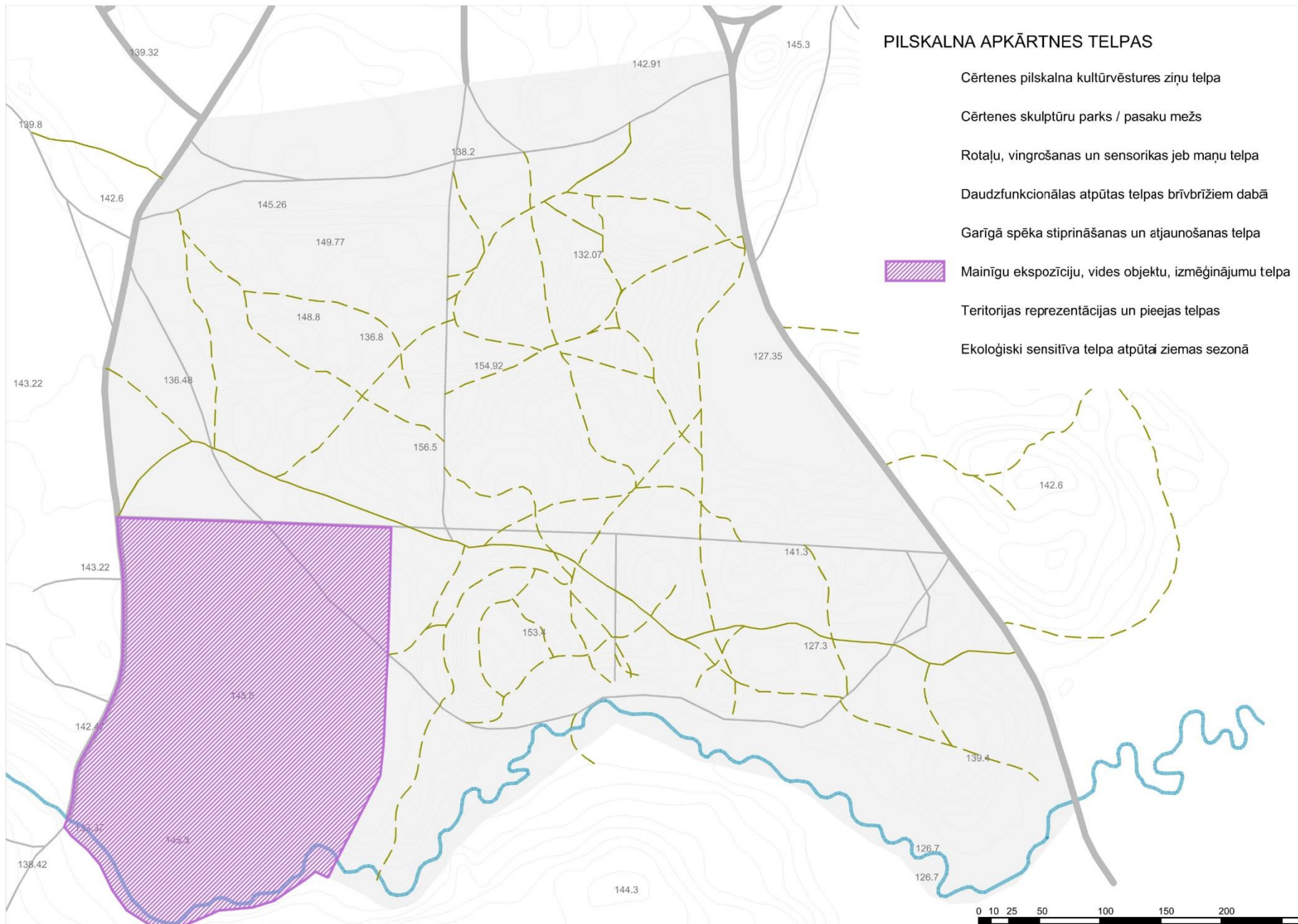

Atkritumu urnas ar nodalījumiem atkritumu šķirošanai

AKMENI - SPĒKA STIPRINĀŠANAS UN ATJAUNOŠANAS TELPA: TELPAS ATTĪSTĪBA S PRIEKŠLIKUMS

MAINĪGU EKSPOZĪCIJU, VIDES OBJEKTU, IZMĒĢINĀJUMU TELPA

MAINĪGU EKSPOZĪCIJU, VIDES OBJEKTU, IZMĒGINĀJUMU TELPA: TELPAS RAKSTURS / AKTIVITĀTES / ELEMENTI

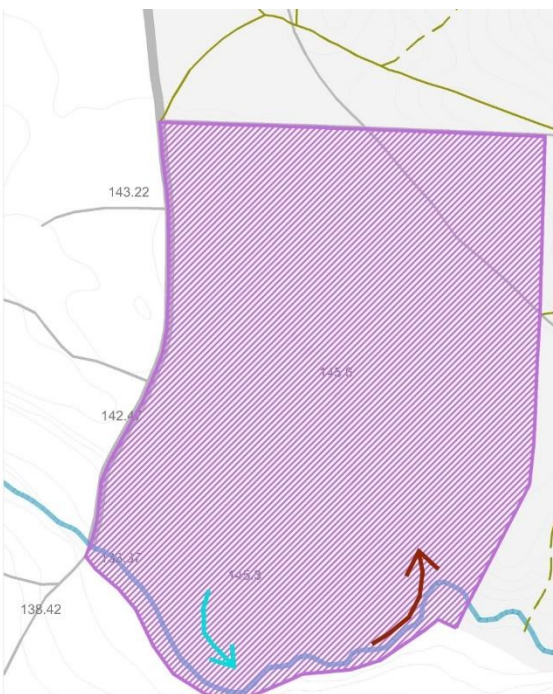
TELPAS RAKSTURS:

Pilskalna attīstības koncepcijas ietvaros telpai veltīta salīdzinoši maza uzmanība un kopēja nostāja mudina saglabāt telpu jaunu ieceru eksperimentiem.

Šāds arī ir šīs telpas raksturs - brīvs un eksperimentiem piemērots. Daļu no telpas veido izcirtums, daļa ir priežu un lapu koku mistrots mežs.

Piemērojoties teritorijas brīvajam, savrupajam un maz skartajam raksturam, aktivitātes telpā ienesamas bez būtiskas teritorijas pārveides.

AKTIVITĀTES TELPĀ:

Mainīgo ekspozīciju, vides objektu un dažādu izmēģinājumu telpā ir iespēja īstenot dažādas aktivitātes, tomēr par prioritāti vēlams noteikt pārējo apvidus telpu attīstīšanu, kopšanu un uzturēšanu.

Vēlāk telpā var labiekārtot dabas takas, lai izzinātu meža, pļavas un upes ekosistēmās sastopamo floru un faunu, izprastu šo ekosistēmu devumu un nozīmi cilvēkam un citai dzīvai dabai.

PILSKALNA APKĀRTNES TELPAS

Cērtenes pilskalna kultūrvēstures ziņu telpa

Cērtenes skulptūru parks / pasaku mežs

Rotaļu, vingrošanas un sensorikas jeb maņu telpa

Daudzfunkcionālas atpūtas telpas brīvbrīžiem dabā

Garīgā spēka stiprināšanas un atjaunošanas telpa

Mainīgu ekspozīciju, vides objektu, izmēģinājumu telpa

Teritorijas reprezentācijas un pieejas telpas

Ekoloģiski sensitīva telpa atpūtai ziemas sezonā

KOPTO SKATU LĪNIJAS

 Lejupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija

 Augšupvērsta reljefa ainaviskā konfigurācija

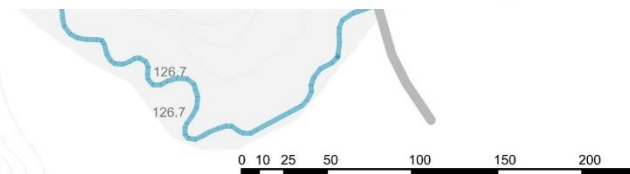
TELPAS ELEMENTI:

 Dabiska rakstura, maz pārveidota dabas vide

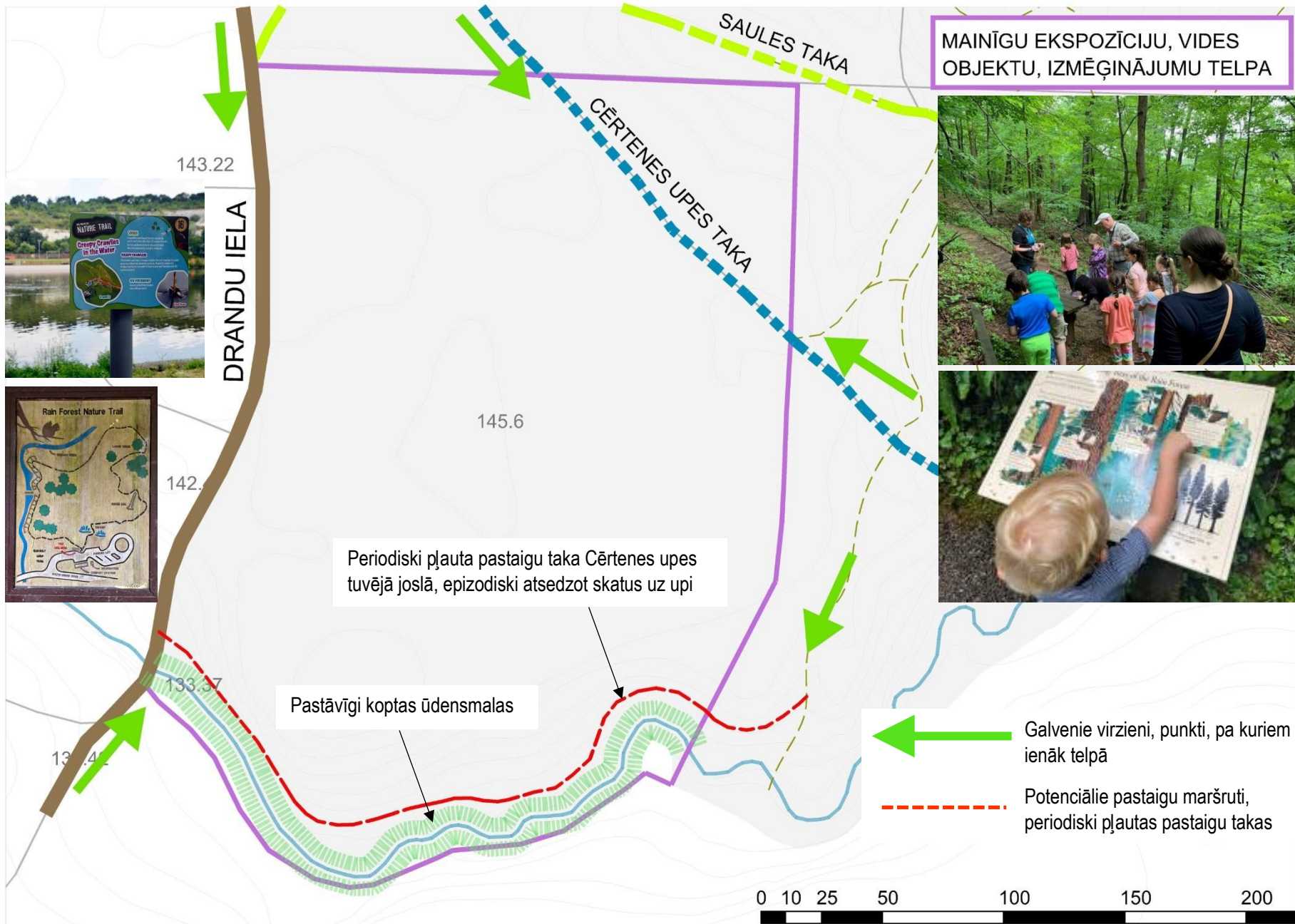
 Koptas un periodiski pļauta pastaigu taka gar upi, vēlāk uz vides objektiem vai labiekārtotas dabas takas.

 Soliņi atpūtai un ainavas vērošanai

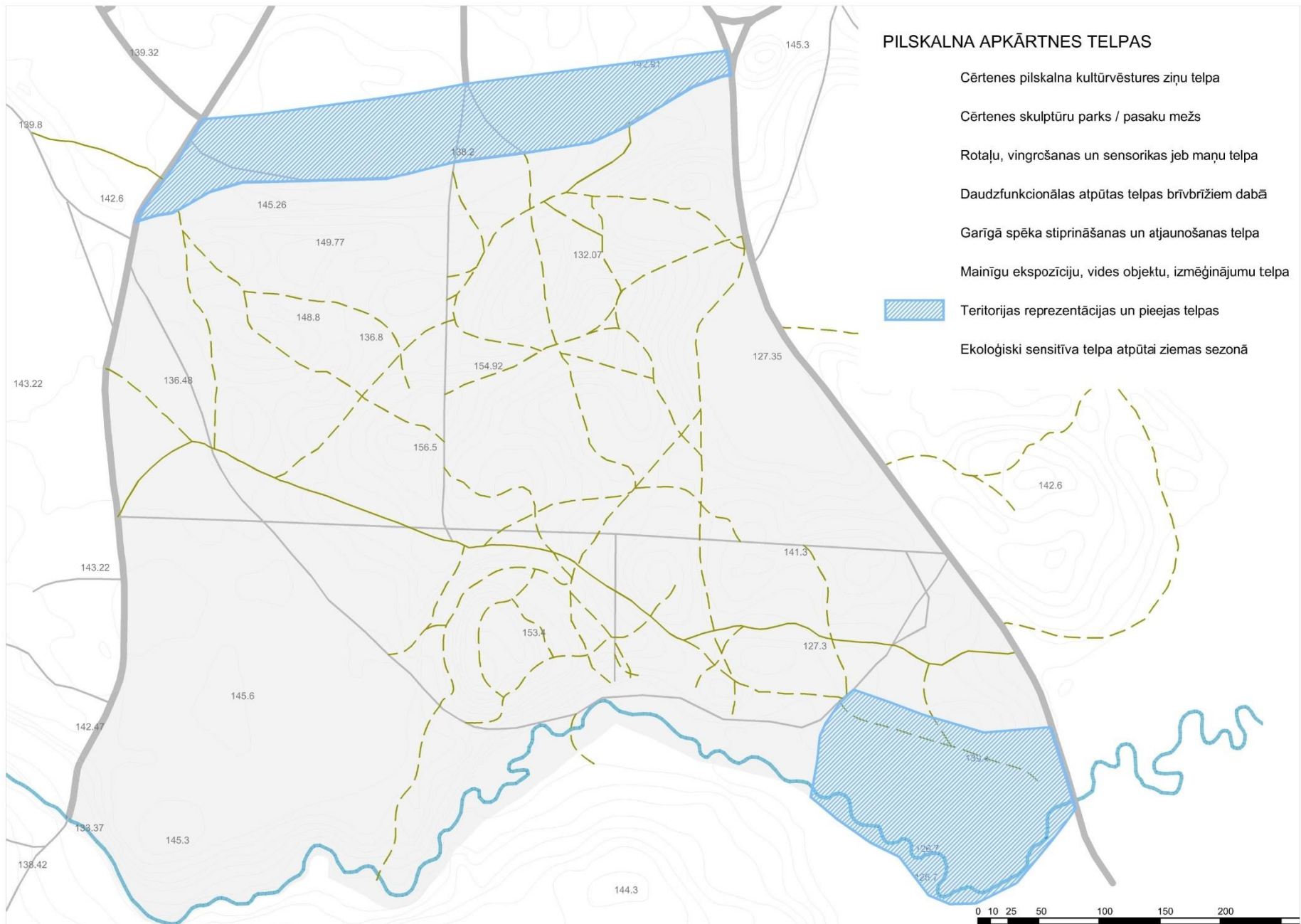
 Atkritumu urnas ar nodalījumiem atkritumu šķirošanai

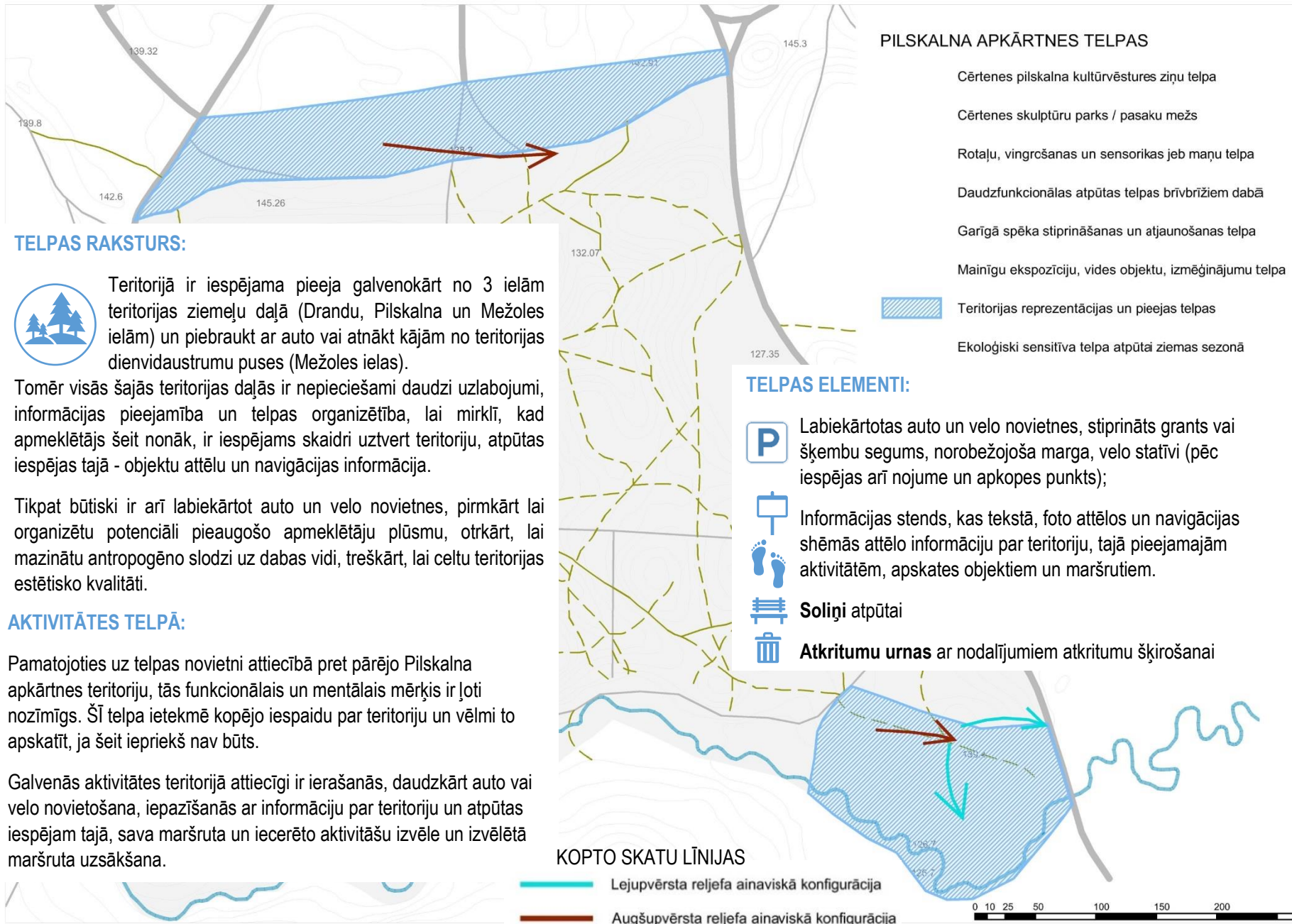
MAINĪGU EKSPOZĪCIJU, VIDES OBJEKTU, IZMĒGINĀJUMU TELPA: TELPAS ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

TERITORIJAS REPREZENTĀCIJAS UN PIEEJAS TELPAS: INFORMĀCIJAS UN PIRMO IESPAIDU TELPAS

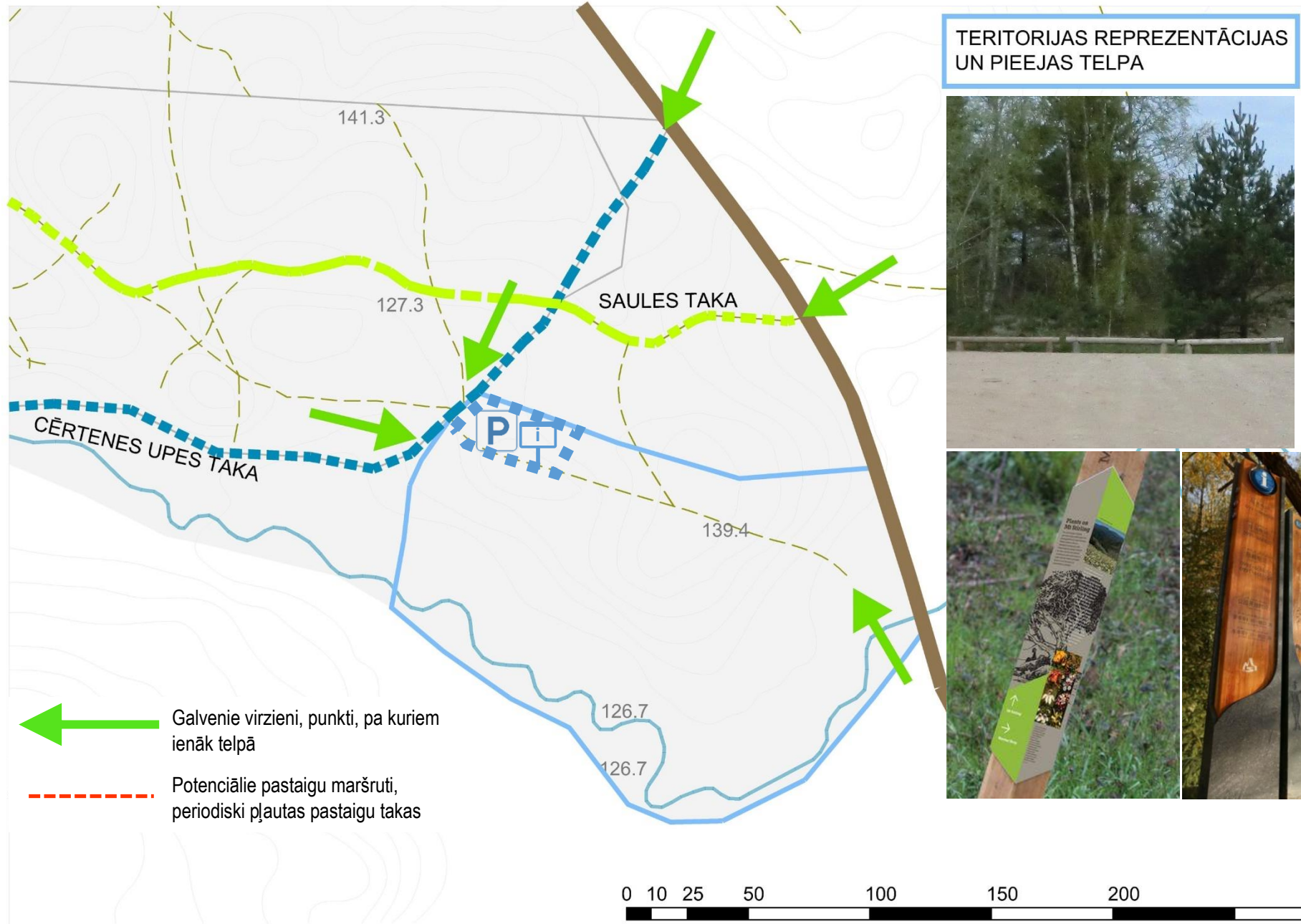
TERITORIJAS REPREZENTĀCIJAS UN PIEEJAS TELPAS: TELPU RAKSTURS / AKTIVITĀTES / ELEMENTI

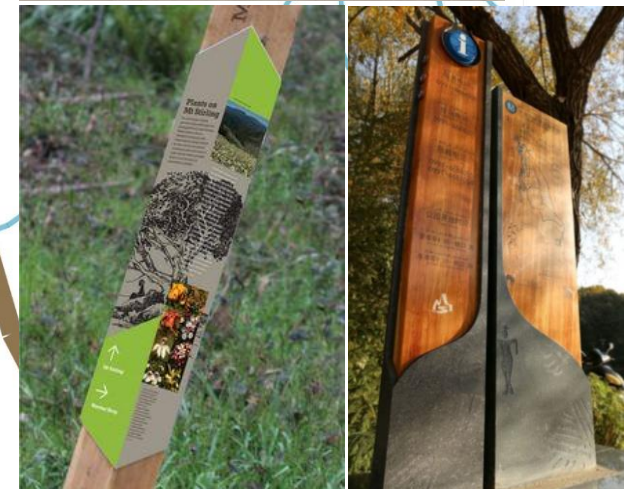
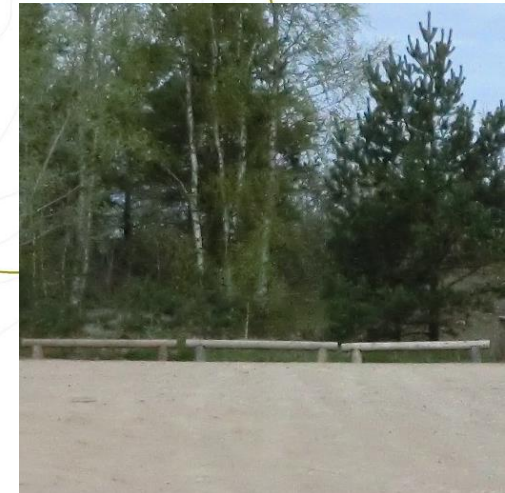
TERITORIJAS REPREZENTĀCIJAS UN PIEEJAS TELPAS: TELPAS - 1 ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

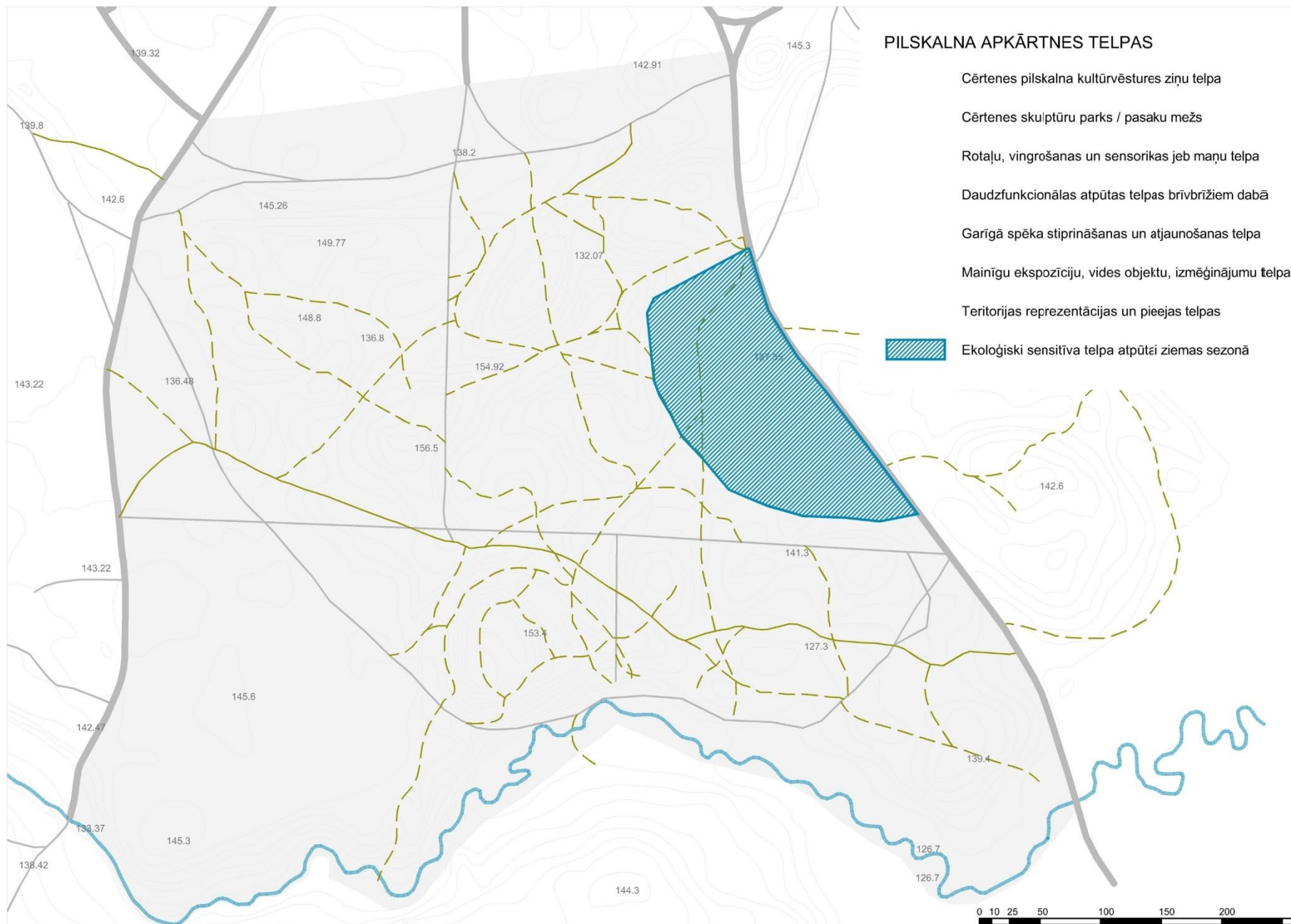
TERITORIJAS REPREZENTĀCIJAS UN PIEEJAS TELPAS: TELPAS - 2 ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

TERITORIJAS REPREZENTĀCIJAS UN PIEEJAS TELPA

EKOLOĢISKI SENSITĪVA TELPA ATPŪTAI ZIEMAS SEZONĀ

EKOLOĢISKI SENSITĪVA TELPA ATPŪTAI ZIEMAS SEZONĀ: TELPAS RAKSTURS / AKTIVITĀTES / ELEMENTI

TELPAS RAKSTURS:

Telpai ir ekoloģiski saudzējamas teritorijas raksturs. Pamatojoties uz ievērojamo līmeņu starpību teritorijas apkārtnē - telpas zemo līmeni attiecībā pret apkārtni un Klievezera tuvumu, telpā saplūst samērā daudz virsūdeņu, un mitruma ietekmē telpas veģetācijai ir savs segments ar tam piemītošo unikālo raksturu.

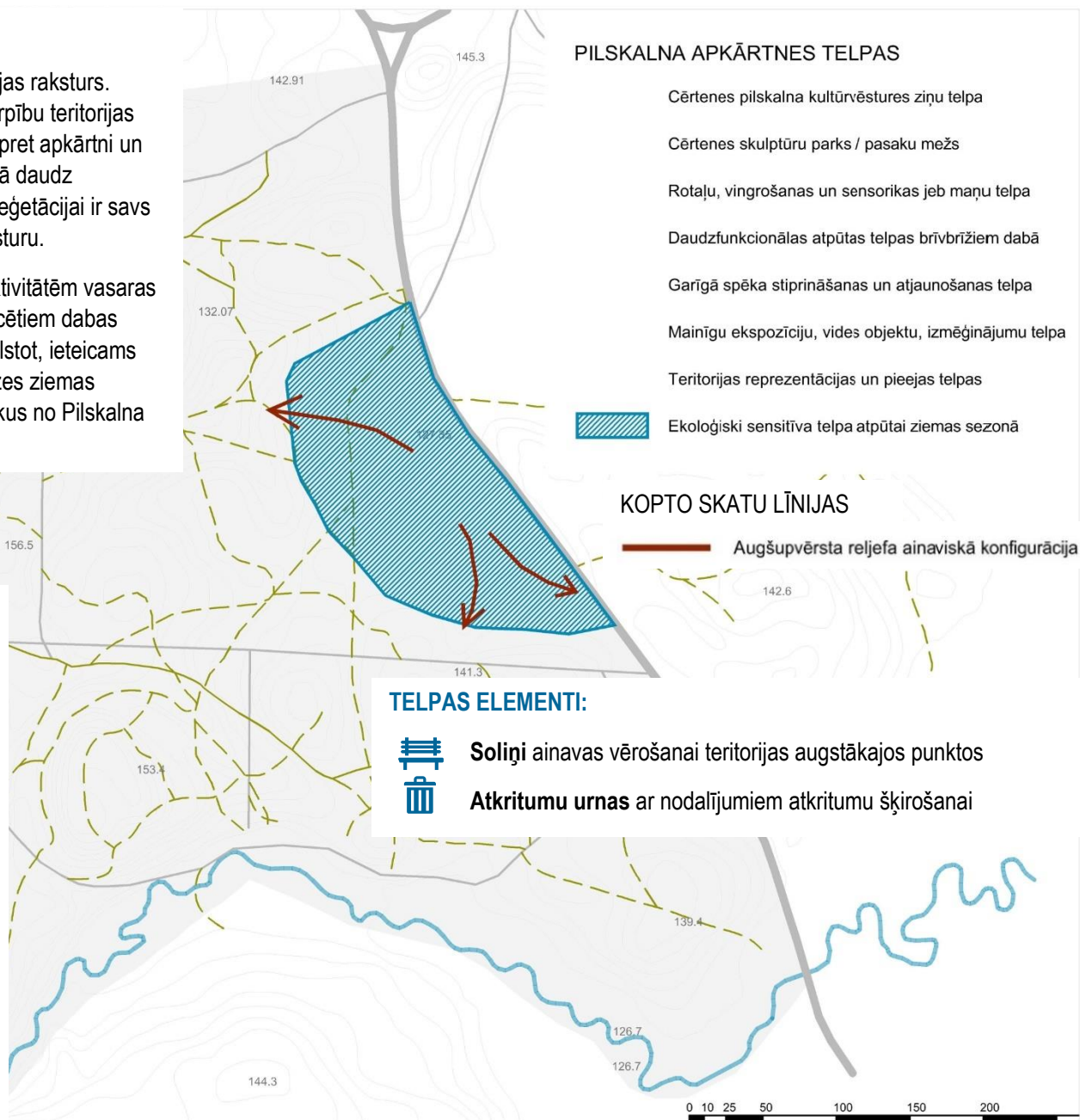
Iepriekš minētais nozīmē, ka telpa nav piemērota aktivitātēm vasaras sezonā, kad ieteicams to atstāt nomājus teju netraucētiem dabas procesiem. Savukārt ziemas sezonā, t.i. zemei sasalstot, ieteicams izmantot ievērojamo līmeņu starpību – stāvās nogāzes ziemas priekiem, tā arī novirzot ziemas aktīvās atpūtas priekus no Pilskalna kultūras pieminekļa teritorijas uz šo telpu.

AKTIVITĀTES TELPĀ:

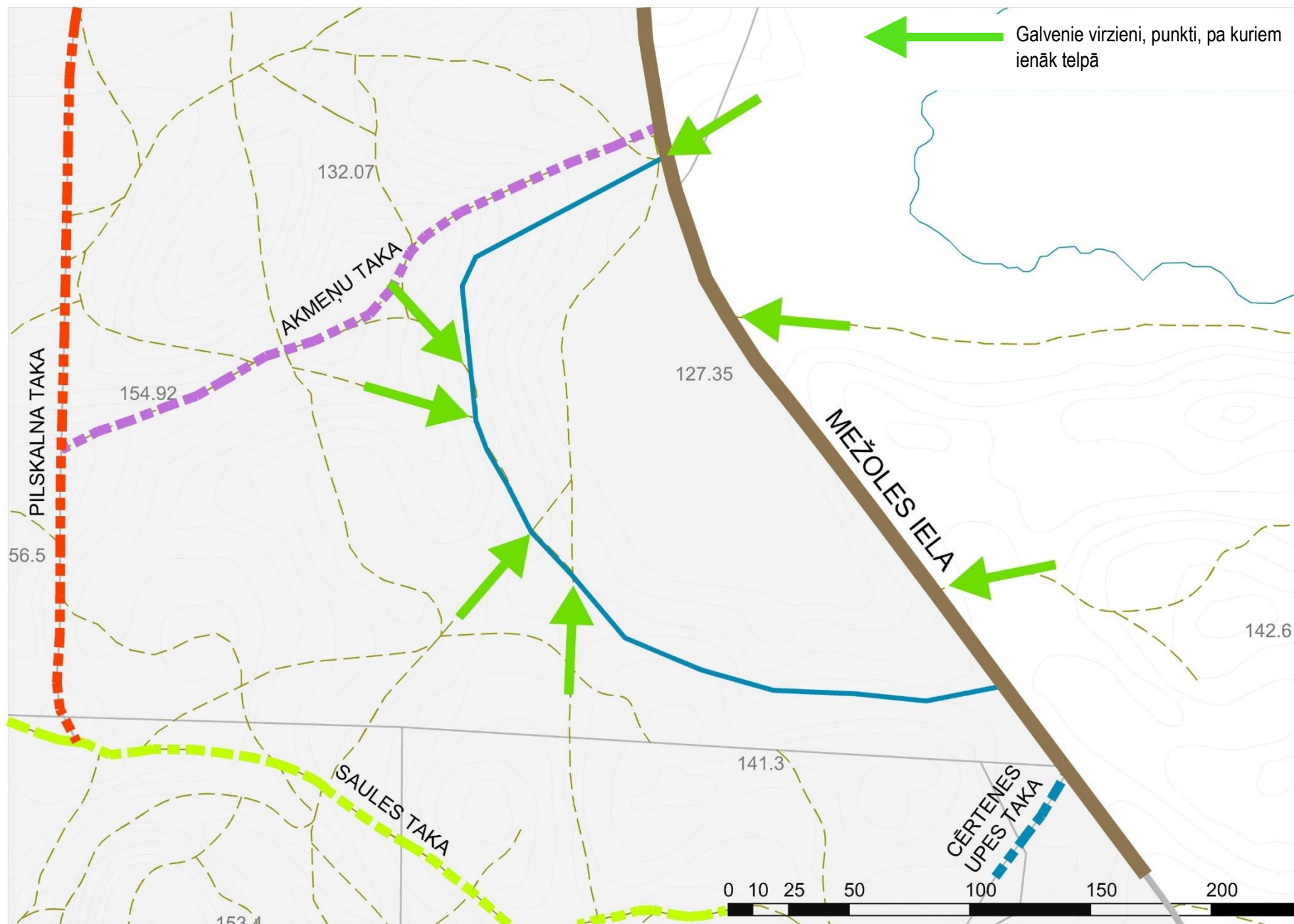
Nemot vērā teritorijas ekoloģisko jutīgumu un stāvā reljefa ainaviskumu, teritorijā aktivitātes ieteicams plānot tikai ziemas sezonā, izņemot telpas augstākos punktus, kur izvietojami soliņi ainavas vērošanai, izmantošanai arī vasaras sezonā.

Ziemas sezonā, zemei sasalstot, teritorija izmantojama ziemas prieku baudīšanai – nobraucieniem no kalna, meža teritorijā attīrot un uzturot nobraucieniem piemērotu zemsedzi, kas vienlaikus kalpotu gan ainaviskumam, gan funkcionalitātei.

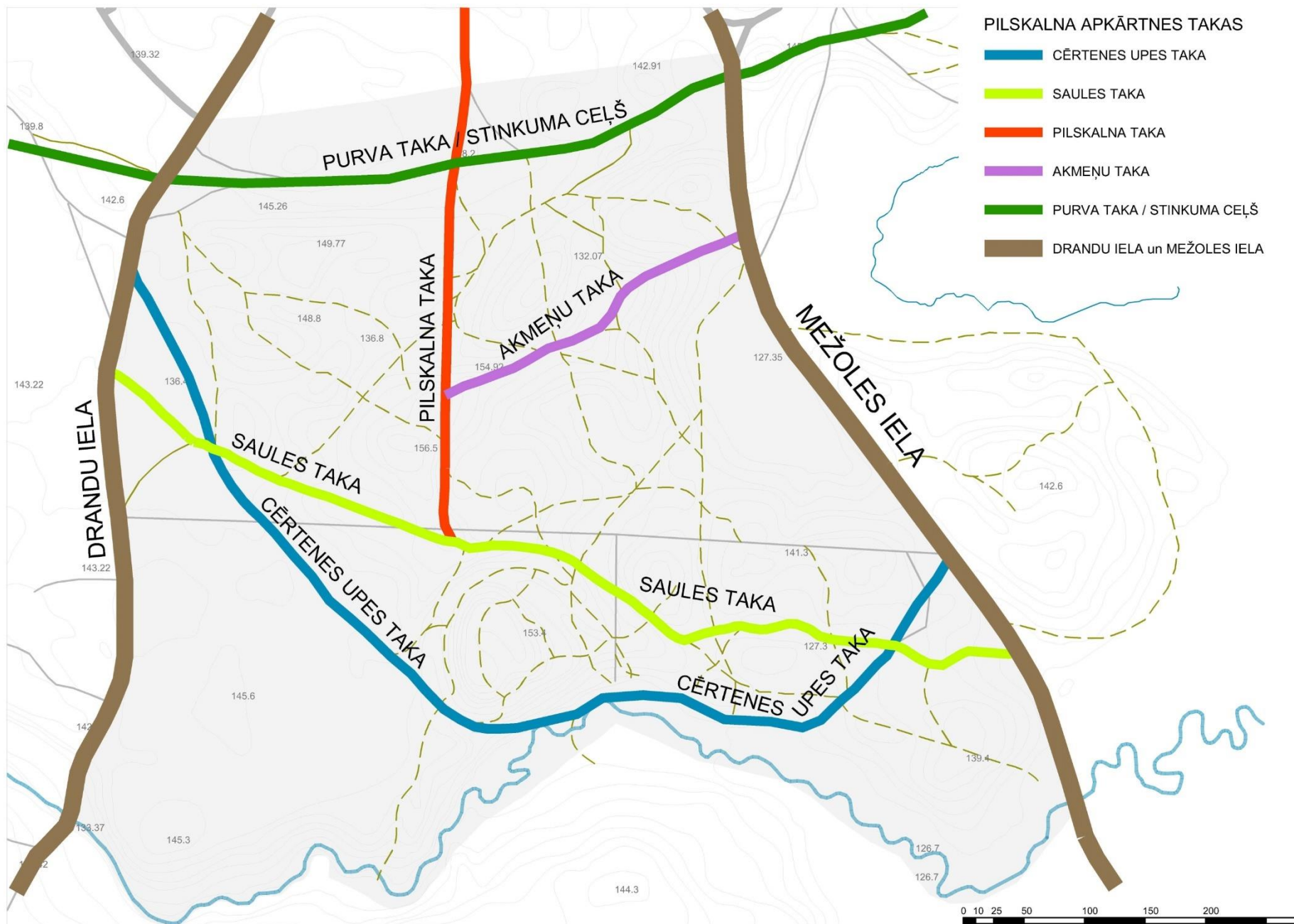
Savukārt gar teritoriju ir piemērots fragments teritorijas perimetrālas slēpošanas distanču trases posma iekārtošanai.

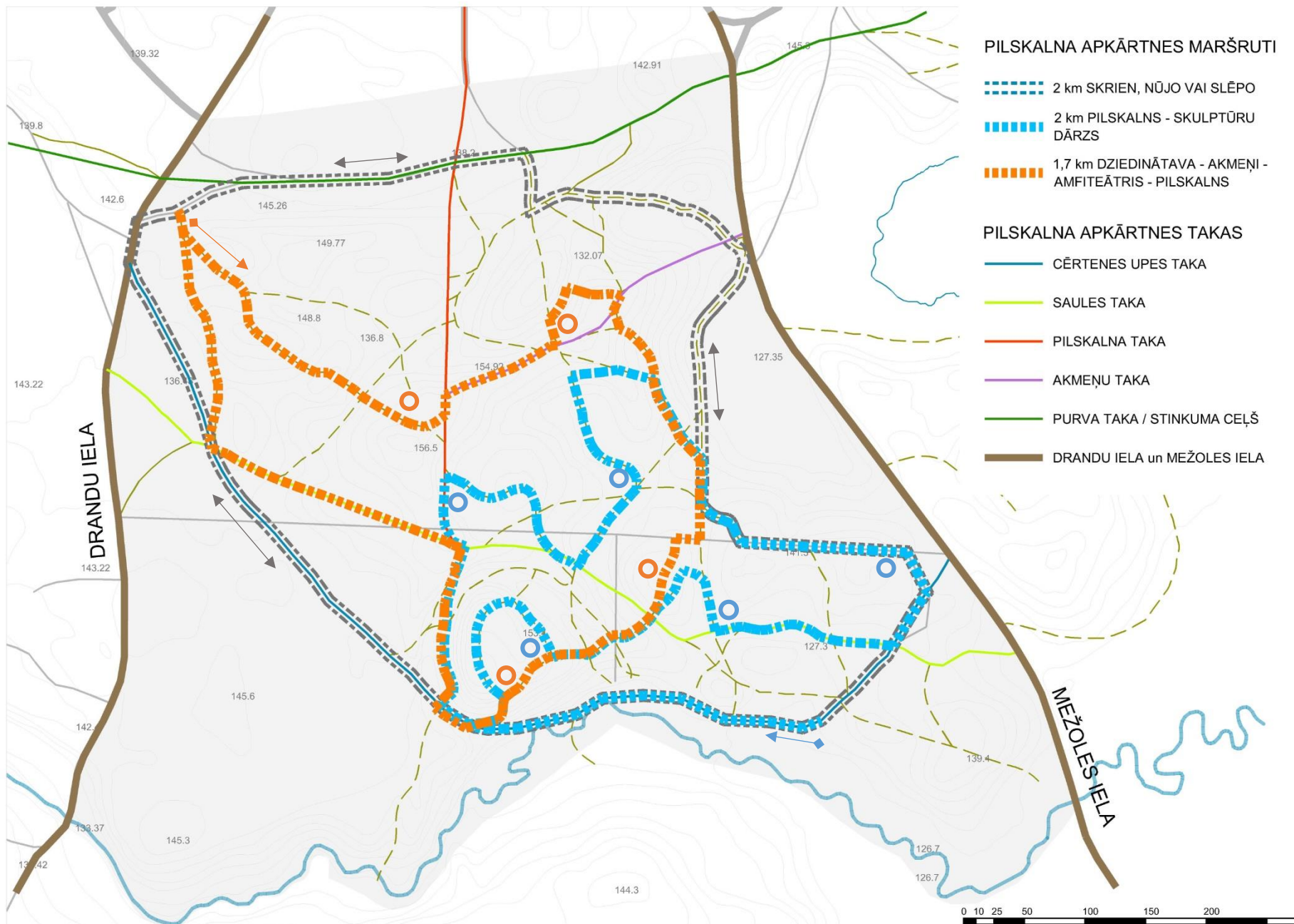
ĒKOĻĢISKI SENSITĪVA TELPA ATPŪTAI ZIEMAS SEZONĀ: TELPAS ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

PILSKALNA APKĀRTNES GALVENĀS TAKAS

PILSKALNA APKĀRTNES POTENCIĀLIE MARŠRUTI UN GALVENĀS TAKAS

PIELIKUMS

Cauruļveida dendrofons

10.53102 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Balansēšanas virves

6.51800 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Kāpelēšanas piramīda

4.21100 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Kāpelēšanas struktūra

L6.51007 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Metāla gongi

10.52200 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

1. PIELIKUMS

PAPILDINĀJUMS ROTAĻU, VINGROŠANAS UN SENSORIKAS JEB MAŅU TELPAI

Mazā zivs

4.08110 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Mazās zivs platforma

4.08503 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Boksa velosipēds

11.50102 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Zīmēšanas tāfele un galds 4.24450 / 4.24457 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Pāru salikšana 9.15200 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

Marmora galds

11.01500 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

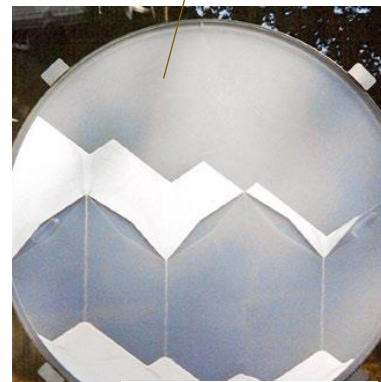
Šķēršļu josla

4.03010 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

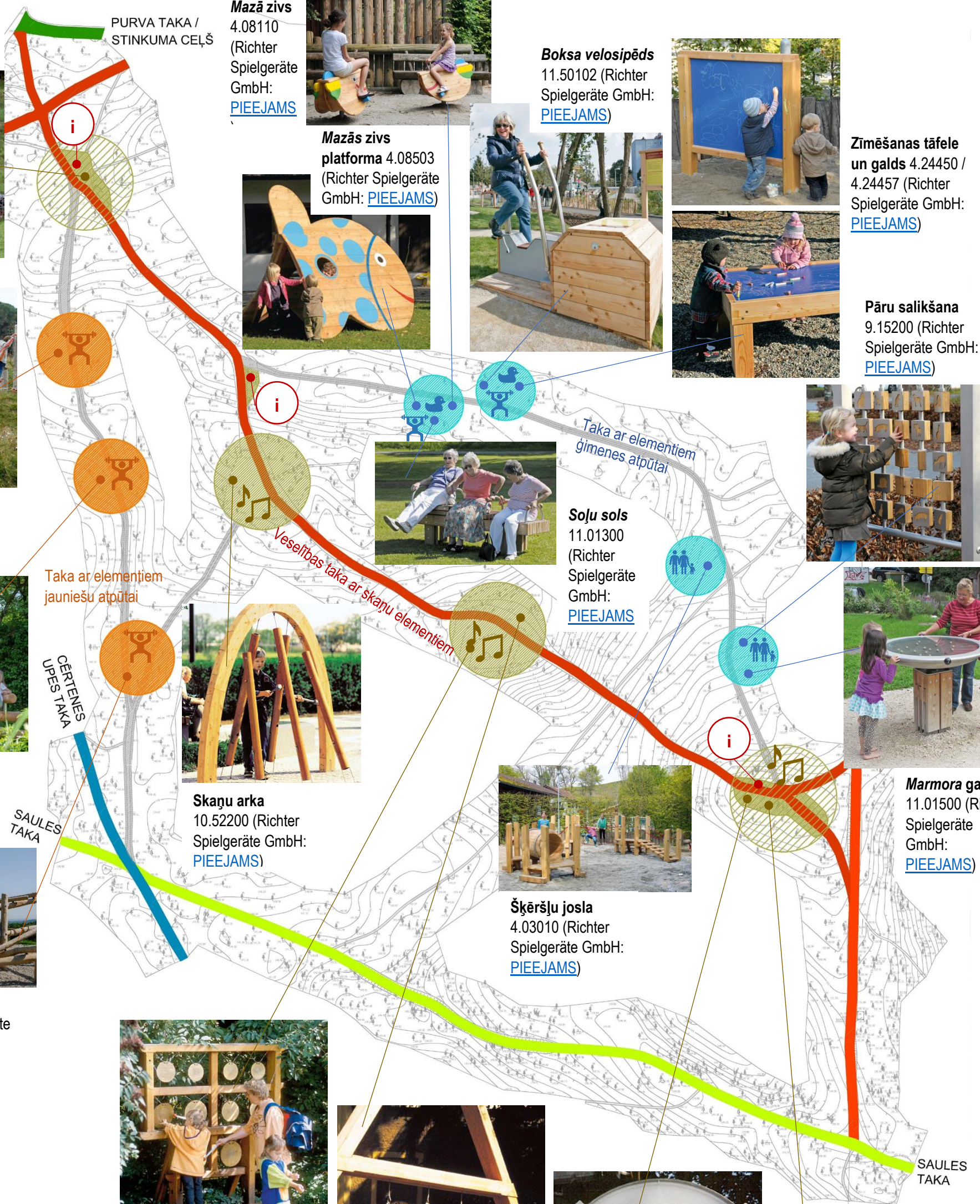

Apriežamais aplis

10.131005 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

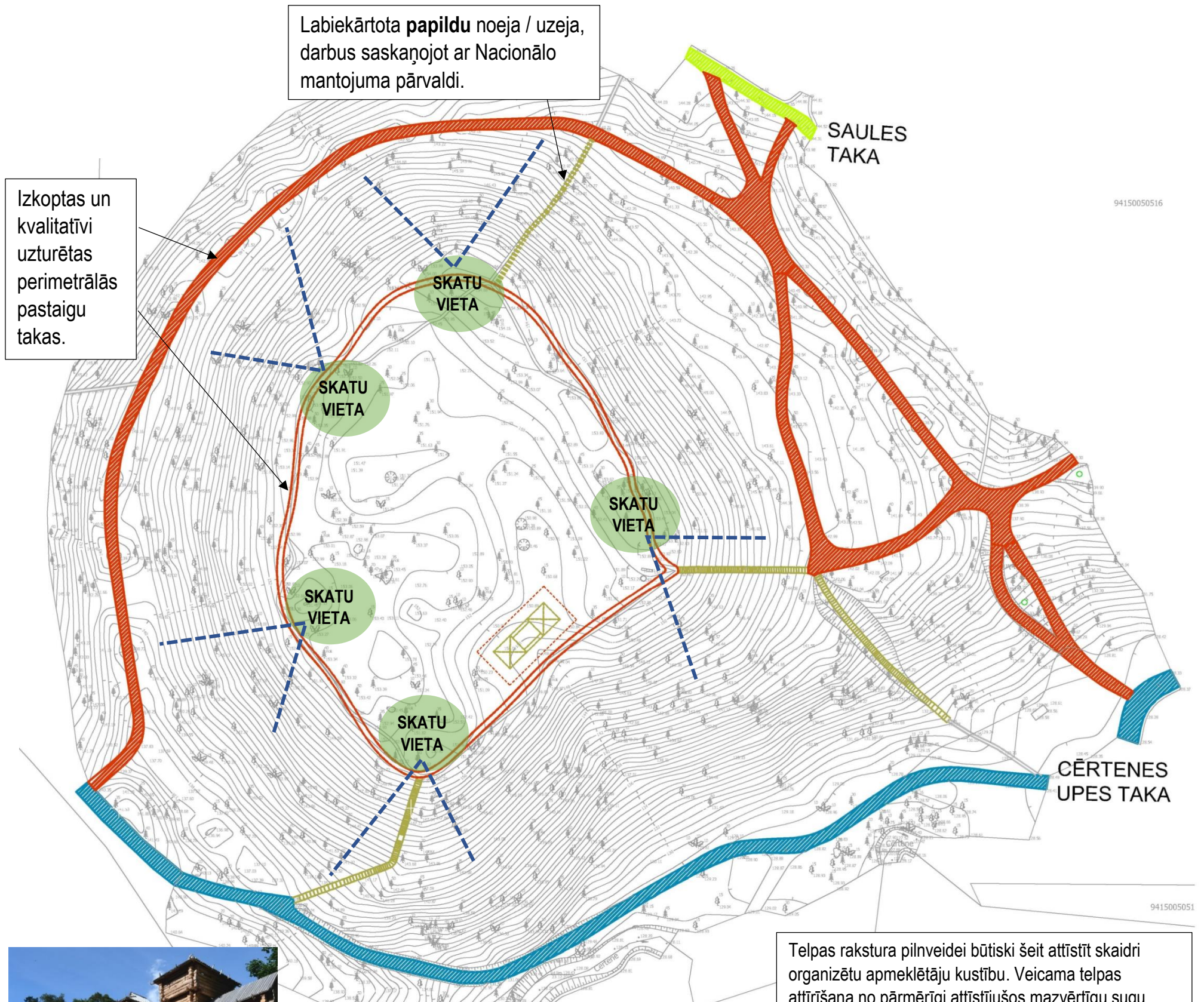

Cauruļveida zvani 10.52400 (Richter Spielgeräte GmbH: [PIEEJAMS](#))

2. PIELIKUMS

PAPILDINĀJUMS CĒRTENES PILSKALNA KULTŪRVĒSTURES ZIŅU TELPAI

9415005016

9415005051

Nelielā nocietinājuma būves parauga potenciālā atrašanās vieta un ieteicamā konfigurācija. Nelielajās telpās paredzama vieta vēsturiskās noskaņas tveršanai un mūsdienu ainavas vērošanai. Būves zemākajā līmenī apmeklētāju apskatei izveidojami un uzstādāmi 3D modeļa materiāli aun citas grafiskās vizualizācijas, kā arī izglītojoša ekspozīcija par pilskalnu kultūrvēsturi.

Telpas rakstura pilnveidei būtiski šeit attīstīt skaidri organizētu apmeklētāju kustību. Veicama telpas attīrīšana no pārmērīgi attīstījušos mazvērtīgu sugu krūmiem, kas liedz iespēju novērtēt pilskalna vērienīgo, vēsturiski ar rokām izveidoto zemes formas apjomu.

No krūmiem attīrāmi arī telpas galvenie skatu punkti un līnijas, pievēršot īpašu uzmanību shēmā attēloto **skatu vietu pieejamībai** un skatu virzienu skatu kvalitāte no šīm vietām.

*Teritorijas attīstības koncepcijā attēlos redzamajiem labiekārtojuma elementiem ir tikai ilustratīva, koncepciju paskaidrojoša nozīme. Smiltenes Pilskalna apkārtnes visā teritorijā ieteicams paredzēt vienota – individuāli izstrādāta dizaina labiekārtojuma elementus, sadarbībā ar dizaineru un vietējiem ražotājiem.

